

СЛОВО ПРОСВІТИ

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ТИЖНЕВИК

39 (416), 27 вересня — 3 жовтня 2007



Фото Олександра Литвиненка

Володимир ІЛЬІН,
доктор філософських наук,
професор Київського національного
університету імені Тараса Шевченка

ПОРА ТВОРИТИ НАЦІОНАЛЬНУ УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ!

пільства, без дому, без Вітчизни” — так циніки сформулювали свідомий вибір асоціального статусу. Саме в цинізмі бере витоки ідея “громадянина світу” і парадигма космополітизму.

Найяскравіший представник школи кініків — *Діоген Сінопський*, відомий як “філософ, який жив у діжці”. Він прославився своєю епатажною поведінкою, дозволяв собі різного роду непристойності в публічних місцях. У культурному обігу поняття “цинізм” означає *нахабне, презирливе ставлення до норм моралі, доброчинності, гурбу відвертості, безсоромність, нехтування правами іншої людини, безпринципне ставлення до закону в ім’я власної вигоди*.

На протигагу цинізму, вся історія української духовності пройнята моральністю, щирістю, кордоцентризмом. Світове значення української філософії — *в орієнтованості на мудре серце* — осердя правди й добра. Тим більшим нонсенсом для людини української культури є діяльність вітчизняних політиків та урядовців, яка впродовж останніх років не викликає, м’яко кажучи, захоплення. Щоправда, в нашій історії навряд чи можна згадати час, коли існувала обопільна любов правлячих кіл і народу. Але інша річ у новій Україні, яка позбавилася безпосереднього гніту, експлуатації, тиску, в Україні незалежній, де проголошено демократію і всі прагнуть загальнолюдських цінностей. Усупереч сподіванням, тут залишається обман, несправедливість, кричуща матеріальна нерівність, жорстка соціальна ієрархія, яка виокремлює й закріплює право на справжнє життя лише провладної (в усіх сферах — економічній, політичній, адміністративній, культурній, науковій) новоствореної еліти. Як у такому випадку назвати їхнє ставлення до своїх громадян, які й надалі лишаються поза умовами гідного життя? Звичайно, цинізмом.

Якщо у відносно недалекому соціалістичному минулому розподіл елітного житла, одягу, харчування належав партійній і радянській номенклатурі, а весь народ стояв у чергах, то тепер цю роль перебрали на себе чиновники, які від імені тієї чи іншої партії, що перебуває при владі, надалі провадять ту ж, обридлу й знайому всім феодальну політику “благодійництва” й “ощасливлення” “пересічної людини”. Черг у магазині, щоправда, немає, але є черги за мізерною пенсією для більшості, за жалюгідними дотаціями, за дешевими розпродажами й продуктами на базарах, за житлом, якого можна дочекатися в кращому випадку через десятки років. А безнадійні демонстрації біля Кабміну, парламенту, Секретаріату Президента, де народ усе ще сподівається відстояти свої права?

Це і є цинізм — проголошувати шлях у забезпечену Європу (зарплатою, житлом, доплатами, гарантіями) і знати, що власні співвітчизники, для яких заробітна плата в трьохсотдоларовому еквіваленті є вже заявкою на середній клас, ніколи в неї не потраплять. Цинізмом є і пенсія в сімдесят-вісімдесят доларів чи така ж мінімальна зарплата, за які можна купити *не їжу, а калорії*, також не співмірні з гідністю людини, яка все життя працювала, а тепер опинилась у новій реальності, в якій бідність та соціальне приниження визнають нормою. Тепер, як передвиборний бренд, вилощені новоявлені “месії”, заглинаючись від гордості за власну добродійність, обіцяють підняти середню зарплату і мінімальні пенсії аж... до п’ятисот гривень! А що можна купити за ці гроші? Реальність цін на ліки, продукти харчування, квартплату дає зрозуміти, чому так швидко скорочується населення України.

Закінчення на с. 6

УСЬОГО НА РАХУНКУ ТАРАСОВОЇ ЦЕРКВИ — 827 013 грн. 00 коп.

ТАЄМНИЧИЙ ЧОРНОМОРСЬКИЙ ФЛОТ



4

ЯК НАРОДОВІ ЗАХИСТИТИСЯ?



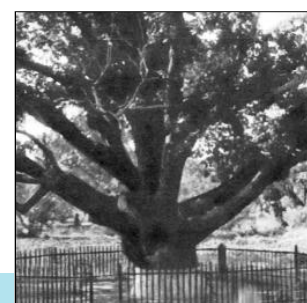
6

ЗДОРОВ’Я НАЦІЇ



10–11

ХОРТИЦЯ В ОБЛОЗІ



14

**Добровільні пожертви
“На Кобзареву Церкву”:
МБФ “Українська Родина”
Р/р № 26045200145101
в Подільській філії АКБ “Київ”,
МФО 320401 ЗКПО 21709106**

КОСМАЧ ЗАПРОШУЄ НА ФЕСТИВАЛЬ І ПАТРІОТИЧНИЙ ЗБІР

Дмитро ПОЖОДЖУК,
Космацький сільський голова

Ще свіжі в пам'яті спогади про фестиваль “Великдень у Космачі”, а місто вже готується до нового, який відбуватиметься в Космацьких горах 12—14 жовтня 2007 року і матиме назву “Я слову і пісні вклоняюся нині, що гідність і славу вмістила в собі”. Фестиваль буде приурочено до 65-річчя УПА і проходитиме під патронатом патріотичних сил України в рамках всеукраїнського патріотичного збору “Бандерівська столиця кличе до чину”.

Чому саме Космач обрано місцем проведення такого фестивалю? А насамперед тому, що на Покрову 1944 року війська Української Повстанської Армії проголосили Космацьку Самостійну Республіку і в храмі преподобної Параскеви священики освятили зброю та знамена і благословили повстанців на боротьбу за незалежність і самостійність Української держави. Однак ще задовго до проголошення Космацької Самостійної Республіки війська УПА мали виграні битви з німцями, мадярами, а на Йордан 1945 року розгромили вщент каральну дивізію Героя Радянського Союзу генерала Ніколая Дергачова. В Космачі було розташовано вишкільний курінь Української Повстанської Армії “Чорні чорти” імені Євгена Конавальця безпосередньо за вказівкою Тараса Чупринки, який часто приїжджав до Космача ще до війни. До складу куреня “Чорні чорти” входили сотні “Липея”, “Козака”, “Скуби”.

У Космачі в оселі композитора Філарета Колесси було розташовано військовий шпиталь УПА, а по закінченні війни, як підкреслює доктор історичних наук Валентин

Мороз, більшість населення Космача депортовано з рідних земель у концтабори Росії та Казахстану. Серед вивезених космачан були цілі родини Полагняків, Палійчуків, Боб'яків, Мохнатчуків, Гавришуків, а також активісти села та визвольного руху Марія Попович, Дмитро Палійчук, Анна Никорак, Василь Пожоджук, Ілько Топузьяк, Микита Семчук...

Дух непокори в Космачі витав і по війні. Тут не було колгоспу — селяни боролися від колективізації кожний клаптик своєї землі. А тому повсякчас відбувалися арешти свідомих українців, зокрема Валентина Мороза, Василя Романюка... Сюди часто приїжджали львів'яни Григорій Смольський, Микола Колесса, Віра Олійник, кияни Іван Гончар, Борис Антоненко-Давидович, які завжди вірили в українську ідею і несли дух непокори в гуцульські маси.

Космачани не забували тих звірств, які чинили на їхній землі московські окупанти. В один із таких трагічних днів на присілку Медвежому московські зайти на очі у Марії Варцаб'юк, яка чекала дитину, палили живцем підвішеного на смереці її чоловіка Михайла Варцаб'юка і погрожували космацьким гуцулам, що так буде з кожним, хто не коритиметься катом із Московії. І такі трагедії в Космачі були неодинокі. У родині Линдюків кати різали на шматки тіло парубка, в родині Николишиних замордували дочку і прив'язали до коня, щоб той волочив дівоче тіло через увесь Космач. Це було лише на одному присілку Медвежому, а таких присілків у Космачі тридцять два.

Тих, що мордували ні в чому невинних космачан, тепер іменують ветеранами Великої Вітчизняної війни, їхні груди вгинаються від на-



город, які щедро роздавала Москва, мають престижні пенсії та квартири, хоч руки по лікті в українській крові. А ті, які боролися наш край, нашу Україну, або загинули, або й досі не визнані державою, їх зневажають можновладці, хоч повернулися вояки з московських катівень зраненими і хворими. Але вони горді, що боролися за незалежність Української держави, що були вояками УПА.

Аби пошанувати справжніх героїв, згадати всіх убитих і замордованих, які боролися за волю України на політичній кров'ю космацької землі, проводиться Всеукраїнський патріотичний збір “Бандерівська столиця кличе до чину” та Всеукраїнський фестиваль “Я слову і пісні вклоняюся нині, що гідність і славу вмістила в собі”.

У програмі фестивалю — передача естафети вояками УПА воїнам

теперішньої Української армії, факельний хід молоді на поле Космацької битви та сходження на могилу курінного Козака на горі Штевейора, запалення традиційних символічних ватр на тридцяти двох присілках Космача в ніч з 13 на 14 жовтня та військовий салют.

У рамках фестивалю планується також проведення наукової конференції “Роль національно-визвольного руху в історії українського народу”, в якій візьмуть участь українські вчені та науковці з Великобританії, США, Канади, Австралії, Латвії, Литви, Естонії, Польщі, Білорусі...

На концертній сцені проходитиме фестиваль патріотичної пісні, в якому братимуть участь хори вояків УПА, окремі виконавці, бандуристи, кобзарі і відомі колективи, серед запрошених — ансамбль “Тартак”, дует “Писанка”, народ-

ний ансамбль пісні й танцю “Черемош” Львівського національного університету, фольклорний гурт “Березунки”, ансамбль “Горгани”, а також виконавці з Ірландії, Естонії, Латвії, Литви, Польщі, які виконуватимуть пісні руху опору цих країн. Будуть офіційні делегації вояків УПА від Закарпатської, Чернівецької, Івано-Франківської, Тернопільської, Львівської, Рівненської, Волинської, Хмельницької областей, закордонні гості.

На фестивалі очікуються виступи відомих українських письменників, лауреатів Національної премії України імені Тараса Шевченка Дмитра Павличка, Романа Іваничука, Степана Пушика, поетеси з міста Краснодона Луганської області Антоніни Листопад, науковців Миколи Мушинки зі Словаччини, Володимира Сергійчука з Києва, Михайла Чорнописького зі Львова, Петра Арсенича з Івано-Франківська, Андрія Криськова з Тернополя... Буде відкрито пам'ятний знак на місці, де стояла оселя академіка Філарета Колесси на присілку Діл, в якій розташовувався шпиталь УПА, а також пам'ятні знаки на присілку Завоели та на узбережжі річки Пістинька в урочищі Млинське.

До участі у фестивалі запрошуюється численна українська молодь, зокрема студентство. Усіх зацікавлених узяти участь у Всеукраїнському патріотичному зборі “Бандерівська столиця кличе до чину” та Всеукраїнському фестивалю “Я слову і пісні вклоняюся нині, що гідність і славу вмістила в собі”, просимо зголошуватися за телефонами: *Михайло Цюк (голова оргкомітету): 8 (03478) 2-48-45; Ігор Мартинюк: 8 (03478) 2-37-60; Микола Васкул: 8 (03478) 2-45-20; Віталій Кірашук: hucul@bk.ru. Сайт: www.my-kosmach.com.ua*



Анатолій ЗБОРОВСЬКИЙ,
м. Ірпінь Київської обл.

У наш час із забуття виринають імена героїв боротьби за незалежність України. Один із цих героїв — полковник Армії Української Народної Республіки П. М. Забарилло. Він народився 15 січня 1889 року в селянській сім'ї в селі Яблунька (нині частина міста Бучі) на Київщині. Навчався в місцевій школі. На дозвіллі ходив з друзями на річку Ірпінь рибалити. Павло продавав рибу, а на отримані гроші купував підручники, зошити і рибальські снасті. Забарилло одружився рано. Дружина Ганна народила йому двох синів — 1907 року Авраама, а 1909 — Кузьму.

Під час Першої світової війни Павло За-

ПОЛКОВНИК ІЗ ЗАЛІЗНОЇ ДИВІЗІЇ ТА ЙОГО НАЩАДКИ

барилло був на фронті, за мужність у боях його нагородили Георгіївським хрестом.

Після проголошення незалежності України разом із односельцями став до лав Армії Української Народної Республіки. Воював у складі Третьої Залізної дивізії. Залізною дивізію назвали за виняткову стійкість і хоробрість її козаків.

У бою за взяття вузлової залізничної станції Вапнярки сотник Забарилло замінив смертельно пораненого командира кінного полку Грабовського; там його поранено в ногу.

За виявлену мужність Павла Микитовича нагородили орденом “Залізний Хрест”, також присвоєння звання підполковника.

А в листопаді 1920 року Третя Залізна дивізія під натиском переважаючих сил ворога мусила перейти кордон і була інтернована до Польщі.

Через рік підполковник Павло Забарилло взяв участь у Другому зимовому поході армії УНР. Це була відчайдушна спроба українських військовиків підняти повстання і визволити Батьківщину. Але похід розпочався надто пізно і закінчився трагедією. 359 козаків потрапили в полон, їх розстріляли в містечку Базар.

У польському місті Каліш, одному з осередків української політичної еміграції, було встановлено пам'ятник загиблим у Базарі. Щороку тут відбувався траурний мітинг, під час якого в почесній варті завжди стояв Павло Забарилло.

Війна закінчилася, й українським військовикам довелося шукати своє місце в мирному житті на чужині. Забарилло спочатку виготовляв плетені художні меблі з лози. А потім, накопичивши стартовий капітал, придбав три автобуси і став членом акціонерного транспортного товариства, яке обслуговувало маршрут Каліш—Лодзь.

Павло Забарилло розумів, що йому вже не вдасться повернутися на Батьківщину. Він одружився з Марією Михайлівною, драматичною актрисою трупи Миколи Садовського.

Проте полковник Забарилло ніколи не забував, що він українець. Брав активну участь у товаристві допомоги вихідцям з України. Зокрема, з його ініціативи і фінансової підтримки для українських пластунів організували літній табір відпочинку в лісі. Автобуси для перевезення пластунів у табір і додому Забарилло надавав безкоштовно. Коштом офіцерів-підприємців, серед яких і полковник Забарилло, було організовано українське видавництво “Чорномор”.

Дружина Павла Микитовича Марія та їхній син скрипаль Юрій брали участь в українських концертах.

26 січня 1945 року, після приходу Червоної армії, за доносом агента радянських спецслужб українця Девиденка полковника П. М. Забарилла разом з іншими українськими вояками заарештували, і вже влітку він загинув у тюрмі польського міста Познань.

Його вдова і син Юрій переїхали у Львів.

Юрій Забарилло вступив до інституту, де викладав його однофамілець. Професор Забарилло допоміг Юрієві розшукати родичів у Бучі.

Цього року Юрій Забарилло видав у Львові життєпис свого батька “Із Залізною дивізією — за Українську державу”.

Прочитавши книжку, я звернувся до голови Ірпінської “Просвіти” Миколи Лабунського, який живе в Бучі. Він допоміг знайти бучанських нащадків полковника Забарилла.

Сини полковника працювали на Бучанському цегельному заводі: Авраам — механіком і профспілковим діячем, Кузьма — трактористом. 1937 року братів репресували тільки за те, що вони були синами полков-

ника Армії УНР. Їм загнали голки під нігті, закладали пальці у двері, занурювали їхні голови в нечистоти в туалеті, вимагаючи зізнання в антирадянській діяльності. Кузьма Павлович категорично відмовився підписувати фальшиві звинувачення. Аж 1961 року його доньки отримали дві довідки: про те, що справу проти їхнього батька припинено у зв'язку з відсутністю складу злочину і що він помер 1944 року внаслідок перитоніту. А 1997 року Надія Кузьмівна і Клавдія Кузьмівна у списку репресованих і реабілітованих, який опублікувала газета “Ірпінський вісник”, знайшли ім'я свого батька і прочитали, що його розстріляли 1937 року.

Авраам Забарилло не витримав тортур, підписав звинувачення і отримав 10 років концтаборів, але залишився живий.

Клавдія Кузьмівна згадує, як пішла зі школи в сльозах: нагодували всіх дітей, окрім неї, бо вона донька “ворога народу”. Після школи Тамара і Клавдія Забарилло намагалися влаштуватися на роботу спочатку на авіазавод, а потім на завод “Червоний екскаватор”. Але наївні дівчатка щиро написали в автобіографіях, що їхніх батьків репресовано. І дочок “ворога народу” не взяли навіть чорноробами. Тоді Тамара Забарилло, за порадою знайомих, приховала трагедію свого батька і вступила в технікум Лісопроект. Потім працювала товаровознавцем, кадровиком, інженером-технологом. Її брат Віталій був електриком. Клавдія Кузьмівна працювала на шкіргалантерейній фабриці, а Надія Кузьмівна — в колгоспі. Та майже крізь усе життя їм довелося пронести тавро дітей “ворогів народу”.

Тамара Авраамівна говорить: “Хоча й тяжко нині, але я не хочу, щоб повернулися ті старі часи, я не хочу, щоб комуністи знову захопили владу, не хочу, щоб при владі був Янукович”.

ЗАГРОЗЛИВА КАМЕРНІСТЬ ПОЕЗІЇ

Уже смерклося, коли на Михайлівській площі біля пам'ятника княгині Ользі розгорнули нехитрі декорації. Підключили мікрофони, для перевірки звуку поторкали їх пальчиком: “Раз, два, три, чотири, п'ять, вийшов зайчик...” І лише бутафорський кулемет натякав на справжню літературну пригоду. Фестиваль “Київська барикада” організував Олесь Доній — вічний український революціонер та “без кількох місяців нардеп”. Судячи з прес-релізу, Доній бажає змінити “анархістський” статус і пустити корені у Верховній Раді... Але жодного слова про політику. Вона і так окупувала уми. Поезія — остання барикада. Поки відомі й маловідомі українські поети читали вірші, я ввімкнула диктофон... В Олеся Донія запитала про доцільність “Ночі поезії”.



Фото Сергія Лавренюка



Фото Сергія Лавренюка

— Як правило, фестиваль літературно-музичних акцій “Остання барикада” проходив у різних регіонах України. У Харкові, на Полтавщині, навіть у районному центрі на історичному “Гуляй-полі”, де вшановували батька українського анархізму Нестора Махна. Начебто діляти логічно, мовляв, у столиці культурне життя не пропаде, тоді як провінція потребує допомоги. На жаль, допомоги потребує і Київ. Ми дійшли висновку, що столиці не вистачає масштабних літературних акцій. Цього року провели невеличкий “пробний” літературний фестиваль. Його фішкою була “ніч поезії”, тобто літературна акція просто неба на Михайлівській площі.

У Росії традиція читання віршів у незамкненому просторі була ще за радянських часів, тоді як наші літературні вечори відбуваються у закритих приміщеннях. Цьому є логічне пояснення. Адже у Києві така вольність закінчувалася психушкою або тюрмою. Анатолій Лупинін — яскравий приклад. У психлікарні він відсидів десять років за

читання віршів біля пам'ятника Шевченкові. Згодом, коли не забороняли читати вірші на площі, поети подалися в політику. Література стала заручницею ситуації. Вона пішла не стільки в народ, скільки набула загрозливої камерності. Тому й не дивно, що навіть книжки наших найпопулярніших письменників виходять накладом не більше п'яти тисяч примірників.

— Чи сподівається позитивного пропагандистського впливу на українську культуру?

— Безперечно, ми реалізували ідею “Київської барикади” для пропаганди українського мистецтва. Вважаю, що українській культурі не вистачає здорової агресії. За постколоніальних обставин вона мусить бути або агресивною, або померти... Занадто потужна конкуренція з боку північного сусіда. Не секрет, що Україна досі перебуває в силовому полі російської культури. Час вимагає від нас бути активнішими. Крім традиційних слід опробувувати різноманітні форми культури.

«РОЗМИВАННЯ ВЕРБАЛЬНИХ ТА ЕСТЕТИЧНИХ БЕРЕГІВ ЗАВОДИТЬ НА МАНІВЦІ НЕСМАКУ»

Мені сподобалося, що Олесь Доній дбає про здорову мускулатуру культури... “Дух, що тіло рве до бою...” Ось тільки “ходіння” поезії в народ здалося мені, м'яко кажучи, утопічним. Сумнівами вирішила поділитися з Тарасом Федюком. По-перше, він добрий поет і цілком заслужено став лауреатом Шевченківської премії. По-друге, брав участь у літературному фестивалі “Київська барикада”. По-третє, поміркований іроніст та реаліст, Федюк позбавлений тужливого вітчизняного пафосу. Хіба цього мало, аби поставити кілька важливих питань про поезію? Мене цікавило, як поет Федюк ставиться до поняття “якісний стрибок у поезії”. Реально це чи ні... І наша розмова була б короткою, якби не журналіст “Газети по-київські”. Він першим зголосився натиснути кнопку диктофона. А я чекала... Етичне відчуття підказувало, що не гоже і свій диктофон долучати поперед батька в пекло... Тим часом Федюк відстоював “корпоративні” інтереси поетичного цеху. За останні кілька років усі поети шалено кинулись у прозу. Обережно, Федюк застерігає: “Поезія — пані пімстлива — зради не терпить...”

— Якісний стрибок у поезії? У якогось одного автора це можливо. Відомі індивідуальні прориви на вищий рівень. Частіше буває навпаки. Якщо мати на увазі поезію як певну цілість, ядро, то в такому випадку в ній більше інерційного механізму. Якість набуває дуже повільно. За об'єктивних обставин якісний рівень може “підсідати”. Як, зокрема, сталося у п'ятдесяті минулого століття. Саме тоді сталінські репресії дали результат. Тих, хто естетично не скорився, — постріляли або погнали етапом на Колиму... У шістдесяті навпаки відбувся злет соціально-естетичної поезії, і прокинувся величезний інтерес до неї.

— Поезію у нас люблять вимірювати поколіннями...

— Так, хоч це доволі відносна штука... Після шістдесятих моє по-

етичне покоління було провальним. А потім прийшли вісімдесятники — успішне поетичне покоління — і написали мене до себе... На мою думку, чогось помітного у літературі більше не відбулося. Принаймні естетичного прориву... Хоча цікаві поети з'являються і тепер...

— Наскільки якісна сучасна поезія?

— Вона грамотна. Молоді письменники набагато краще знають мову, набагато мобільніше і вільніше нею володіють. Вони позбавлені традиційних штамів і найголовніше — ідеологічного тиску. Таку інтимну лірику, яка існує сьогодні, колись годі було уявити. Насправді сучасна поетична свобода — наче палиця з двома кінцями. Про позитивний я вже трохи сказав... Негавим вважаю те, що така свобода творчості провокує

ілюзію всездозволеності. Розмивання вербальних та естетичних берегів заводять на манівці несмаку... Поезія не терпить ні ідеологічних закликів, ні інтимних одкровен. Треба дбати про почуття міри. Інакше матимемо суцільну декларацію та провокацію. І така небезпека існує. Сьогодні молодь знає про всі піар-технології й готова на будь-які провокації. І не засоромиться, не почервоніє...

— Можливо, це така собі підсвідомо туга за часами, коли поезія збирала стадіони?

— Ніколи вона вже стільки не збере. Треба чітко розуміти, що 90 % людей на тодішніх стадіонах приходили не на поезію Євтушенка, Вознесенського і не послухати, як вони її метафоризують, артикують... Ні, вони приходили почути якесь слово правди і спротиву...

Тоді ж і процвітала так звана езопова мова. Але коли цю соціальну і публіцистичну функцію на себе взяла журналістика, стадіони “випітрилися”. Кількість читачів зменшилася рівно настільки, щоб цікавитися поезією як чистим мистецтвом. Поезія, як би там кпили, насправді чисте мистецтво, все решта не чисте... Брудне... (сміється).

— Поезія якось може пов'язуватися з поняттям “боротьба”?

— Прямо — ні. Адже вона працює з такою тонкою матерією як людська душа і мова. Можливості, розвиток мови... Справжнього читача-слухача починає цікавити не те, “що” сказав поет, а те, “як” він це сказав...

— Скільки ж ілюзій відшаровується, зокрема “поетом можеш ти не бити, но громадянином бити обязан”...

— У XIX столітті використовувати поезію для боротьби було нормально. За часів Тараса Шевченка не було ні газет, ні інтернету. Поезія брала на себе просвітницьку, агітаційну, націєтворчу функції... Та мало якому поетові вдавалося із соціалки створити вічну поезію. Це мав бути просто унікальний талант. Таких народжуються одиниці навіть на тисячоліття.

МОЛОДЬ ЇХ СЛУХАЛА...

Андрія Охримовича вигідно вирізняє те, що він уміє подивитися на річ із незвичного боку. Помічає парадокс там, де обиватель “зрить” тільки банальність та інерцію. У нього і поезія така — з динамічною, мужньою, неординарною метафорою. А “парадокс” — його улюблене слово-паразит...

“Парадокс, але навіть за часів сталінської диктатури творили якісні поети. Щоправда, значна їх частина не зовсім добре або зовсім погано скінчили. Марину Цветаєву довели до самогубства, переслідували Бориса Пастернака, Осипа Мандельштама загнали в ГУЛАГ... Те, що такій порядній людині як Віктор Некрасов вдалося вижити та ще й отримати Сталінську премію, можна пояснити лише вередою тирана. То був час, коли з його волі хтось міг згнати, а хтось — піднятися на щиті. Тим не менше та епоха несла в собі невідомий драматизм і невідомі емоції. Ці емоції якраз і творили тодішню поезію. Наприклад, емоцією Тичини був повальний страх. На його очах розстріляли “українське відродження”. Він знав про це. Якщо Маяковський, нормальний російський шовініст, писав: “Я достаю із широкіх штанів...”, то бідний нажаханий Тичина міг написати хіба що: “Трактор в полі дир-дир-дир...”



Фото Сергія Лавренюка

Сьогодні, у час уседозволеності, настала велика “розслабуха”. Процеси, схожі на ті, що виникають у животі після “слабительного”. Себто відсутність “внутрішньої мускулатури”. Чомусь ця мускулатура з'являється тільки тоді, коли сучасний літератор бачить купюру, яку обіцяє та чи інша премія. Добре, коли вона вітчизняна. Нехай маленька, але це теж гроші. І ще краще, коли груба зелена і закордонна... Насправді поет, літератор, митець повинен дбати тільки про один спосіб буття — діалог з Богом, переживання конфлікту з часом і простором, боротьбу з собою і демонами в собі. Тоді народжується високоякісна література. З таких установок народився Гете, таких моральних імперативів та тотальної диктатури до себе дотримувалися Шевченко, Франко, Леся Українка... Сьогоднішні процеси таких прізвищ не те що не дають — навіть не обіцяють. Якоюсь мірою це знак епохи. А що до мистецьких фестивалів, то вони повинні стати частиною серйозної української поп-культури з елементами субкультури. Адже субкультура з її андеграундною атмосферою найбільше притягує молодь. Те, що зробив Доній, має елемент успіху. Тому що основною публікою була молодь. За винятком дещо перестарілих поетів, які читали свої вірші. Але молодь їх слухала”.

Матеріали підготувала
Уляна ГЛІБЧУК



Фото з архіву “СП”

Володимир ВОЙТЕНКО,
професор

Є старий анекдот про нью-йоркського українця — мийника вікон: випав із вікна на сотому поверсі, спочатку злякався, а тоді оговтався і, долетівши до двадцятого поверху, втішено подумав: “Поки що все нормально”. Саме так ми — урядовці та суспільство — сприймаємо проблему ВІЛ/СНІДу. Коротенька довідка: вірус імунного дефіциту людини (ВІЛ) паралізує систему самозахисту організму. Уявіть державу, в якій не функціонують армія, міліція, служба безпеки, пожежна охорона і прикордонні війська. Для такої держави кожна внутрішня чи зовнішня загроза стає фатальною, так і смертельно небезпечним є викликаний вірусом “синдром набутого імунного дефіциту” (СНІД). Окрім спричинених інфекцією, існують генетично зумовлені варіанти дефіциту, про які ми не говоримо. Від людини до людини ВІЛ може передаватися через статеві контакти, через забруднені часточками інфікованої крові шприци і голки наркоманів, під час переливання крові від інфікованого донора, а також від вагітної матері до дитини. Між зараженням і клінічними виявами хвороби минають місяці чи роки, упродовж яких носій ВІЛ може ненавмисне інфікувати інших. Утім, відомі тисячі випадків, коли ВІЛ/СНІД поширюється від людей, які знають про свій стан, роблять це через недбалість чи байдужість (насамперед це стосується наркоманів) або й навмисне (помста за упереджене ставлення суспільства до інфікованих). Рекордним у цьому сенсі є випадок в Ізраїлі, де заражений буквально полював на “чистих”, відтак інфікував близько 500 статевих партнерів. У законодавстві багатьох країн (нашої також) передбачено кримінальну відповідальність за навмисне зараження, але через низку обставин відповідна стаття Кримінального кодексу мало впливає на реальність. Закон не забороняє народжувати ВІЛ-інфікованим жінкам, на щастя, в організм дитини вірус потрапляє не завжди. Але... Улітку цього року преса повідомила про одну мамусю, яка **народила вже третю інфіковану дитину**. Загальна кількість таких дітей в Україні наближається до 10 тис., можна чекати на її подальше зростання: 70 % ВІЛ-позитивних дітей народжуються в соціально неблагополучних сім'ях, так що державна субсидія на дитину, збільшення якої

навивпередки обіцяють усі партії, матиме, крім позитиву, і такі сумні наслідки.

ЧОМУ УКРАЇНА НАЙГІРША В ЄВРОПІ?

На думку зарубіжних і вітчизняних фахівців, головні чинники, які сприяють катастрофічному поширенню ВІЛ/СНІДу в Україні, такі: **бідність і безробіття (1); нерівномірний розподіл прибутків, майже повна відсутність середнього класу — універсального стабілізатора (2); криза сім'ї, велика кількість покинутих та бездомних дітей (3); безавторитетність середньої та вищої школи, наслідком якої є їхня нездатність впливати на поведінку дітей і молоді в діапазоні від морально-етичних принципів до технології безпечного сексу (4); нестабільність населення і його активна участь у законних та незаконних міграціях (5); гендерна нерівність, що впливає на здатність жінок належно позиціонувати себе в суспільстві та вербує нові кадри для проституції (6); поширеність наркоманії та її супутників (сексу без запобіжних засобів, обміну брудними голками та шприцями), які були й лишаються безпосереднім рушієм епідемії (7); збіг у часі спалаху ВІЛ/СНІДу і туберкульозу (насамперед легеневої його форми, сухот), що спричиняє велику кількість “мікстів” — комбінованої інфекції — з відповідним погіршенням перебігу хвороби (8); суспільна дискримінація ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД, що дозволяє громадянам, партіям, чиновникам, урядові й державі зайняти позицію “ми і вони”, а відтак, переклавши проблему на кволі плечі Мінздрав'я, фактично усунути її від розв'язання проблеми (8).** “Вони” були окремішні колись, але це тривало недовго; через десятки мікроскопічних каплярів ВІЛ-інфікована кров просочується в кровообіг найбільш пуританських прошарків суспільства — годі вже говорити про “звичайних” людей із “середньостатистичними” нормами поведінки; інфіковані “вони” лишаються собою, але “ми” з кожним роком, ба — з кожним днем, перетікаємо до “них”. Реальна для лікарів і пацієнтів загроза зараження під час медичних маніпуляцій та операцій. З численних повідомлень преси й телебачення всі, мабуть, знають про інфікування дітей в одній з лікарень у Львів, за це

було засуджено до страти і зрештою помилено пакистанського лікаря і болгарських медичних сестер. Історія щодо відповідальності не зовсім зрозуміла, але головне — сам факт інфікування кількох сотень дітей. Менш масштабні нещастя такого штибу трапляються скрізь, були вони і в Україні.

Нещодавно Держкомстат оприлюднив короткий довідник “Україна в цифрах, 2006”, в якому віддзеркалено динаміку епідемії (з незрозумілих причин матеріалів за 2001 р. немає). Як свідчить табл. 1, за 2000—2006 роки кількість ВІЛ-інфікованих зросла в 2,18 раза і сягнула майже 65 тис., а кількість хворих на СНІД — увосьмеро (7,2 тис. осіб). Зауважимо, що йдеться про категорію людей, які перебували чи перебувають на **офіційному обліку** в медичних закладах. Лишається невідомим “коефіцієнт перерахунку”, на який треба помножити офіційну статистику, щоб одержати реальні цифри. Ймовірно, йдеться про те, що загальна кількість ВІЛ-інфікованих не менша 600—700 тис. (близько 1,5 % всієї людності, а в т. зв. “групах ризику”, які складають ін'єкційні наркомани, повії, гомосексуалісти й ув'язнені у виправних закладах, частка інфікованих набагато більша). Пан А. Кінах і пані Ю. Тимошенко сперечаються за авторство терміну “український прорив”. Нам би їхні турботи... При фактично неконтрольованому перебігу епідемії, який маємо сьогодні, жодного “прориву” до чогось путнього чекати марно. Протягом 2006 р. 40—50 осіб щодня (офіційно) ставали ВІЛ-інфікованими, і щодня 10—15 інфікованих раніше лікарі встановлювали діагноз СНІД. “Новиною сезону” 2007 р. стали підсумки обстеження дітей (сиріт і “соціальних сиріт”), які живуть на вулиці: 20 % (!) безпритульних у Києві та Одесі виявилися ВІЛ-позитивними.

Табл. 1 Кількість ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД в Україні (тис. осіб, що перебували на обліку на кінець року)

	2000	2002	2003	2004	2005	2006
ВІЛ-інфіковані	29,8	39,5	45,1	51,7	57,8	64,8
Хворі на СНІД	0,9	1,7	2,3	3,1	5,1	7,2
Разом	30,7	41,2	47,4	54,8	62,9	72,0

Примітка. В перерахунку на 100 тис. населення сумарна кількість ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД 2000 р. сягала 62,6, а 2006 р. — 155,0. Орієнтація саме на такий відносний показник має сенс, оскільки **збільшення абсолютної кількості** інфікованих та хворих відбувається на тлі **зменшення абсолютної кількості** населення.

ПЕРЕГОНИ НА ВИЖИВАННЯ

Регіональні відмінності поширення ВІЛ/СНІДу в Україні дуже великі (і це ще одна наша особливість на тлі Європи): дві третини інфікованих концентруються в 10 регіонах сходу та півдня. У грудневі дні 2004 р. один колега з інституту, “біло-голубий” за переконаннями, так пожартував, коментуючи мої публікації в “Слові Просвіти”: “Навіщо Ви воюєте з “регіоналами”? Вони й так скоро вимруть від СНІДу”. Поганий жарт, але найгірше те, що за ним стоїть. “Коли помре останній виборець” — так називається нещодавня публікація в “Дзеркалі тижня” (число 33), присвячена медико-соціальним і демографічним проблемам.

Табл. 2 ілюструє ситуацію в п'яти західних і п'яти південно-східних (полярних) регіонах щодо ВІЛ/СНІДу, наркоманії та туберкульозу. На цьому тлі дещо осіб розташувалася Київ, який в останні роки стрімко наздоганяє схід і південь щодо перших двох нещастів, але поки що тримається гідного рівня стосовно туберкульозу. Оте перетікання від “вони” до “ми” сьогодні найбільш наочне саме в столиці, і зумовлене воно міграцією інфікованих до Києва і успішним їхнім проростанням у норми поведінки киян. “Всю будет Донбасс!” — повз три такі парканні гасла я проїжджаю щоранку дорогою до інституту; схоже, що йде до того. На власні вуха чув повідомлення Українського радіо про 4 тисячі повії-“гастролерок” у столиці, половина з яких “репрезентують” Донецьчину й Дніпропетровщину. А чим вони гірші за киянок чи тих, що прийшли з інших міст? Таки гірші... “Дозорні дослідження” (скринінг) серед осіб, які “надають сексуальні послуги за плату” — так це називається — показали, що ВІЛ-інфіковано 8 % повії, які постійно мешкають у Києві, 13 % — у Херсоні, 18 % — у Житомирі, 25 % — у Полтаві, 27 % — в Одесі, 27,5 % — у Луцьку, 29 % — у Донецьку і 32 % — в Миколаєві. Втім, ці відмінності, БЕЗУМОВНО, ТИМЧАСОВІ, оскільки така група ризику трохи раніше чи трохи пізніше сягне “рівня повної насиченості” — 80—90 % ВІЛ-інфікованих (решта — переважно “новенькі” й поодинокі випадки панянок, що відмовляються від клієнта, який не користується презервативом). У цьому сенсі показовими є “дозорні дослідження” споживачів ін'єкційних наркотиків (СІН). Ось картина катастрофи: частка ВІЛ-інфікованих серед СІН у Сумах — 10 %, Херсоні — 17 %, Полтаві — 20 %, Вінниці — 23 %, Харкові — 23 %, Луцьку — 26 %, Черкасах — 27 %, Донецьку — 41 %, Одесі — 41 %, Житомирі — 48 %, Києві — 49 %, Сімферополі — 51 %, Миколаєві — 67 %. Недостатньо знаємо, які справи в середовищі гомосексуалістів (неохоче погоджуються на обстеження) й арештантів (ніхто ними не цікавиться); можемо лише здогадуватися про комбінацію “повія+наркоманка”, оскільки для надійних висновків треба обс-

тежувати великі контингенти, а грошей нема, все витрачено на “мерседеси”. Написав це слово — “мерседеси” — й аж самого пересмикнуло від заяженості штампу. Можете, панове, скористатися якоюсь іншою риторичною фігурою — на земельку, на хатинку, на рахунок у далекому банку... яка різниця? Питання стоїть руба: сьогодні витрачати гроші на все, що в той чи інший спосіб пов'язане з профілактикою, чи завтра — на лікування? Є, правда, варіант — витрачати мінімум, достатній для декларування добрих намірів (особливо перед світовою спільнотою), а коли народ почне **буквально** вимирати від техногенних забруднень, горілки, наркотиків і СНІДу, наживати п'ятами туди, де чисто. Цей варіант не обговорюється й не вважається таким, що існує; можливо, насправді ніхто не плаєє таких планів. Але кожний процес має свою внутрішню логіку, яку можна коригувати лише чимось потужнішим за неї (а гроші — один, хоча не єдиний чинник корекції). І які ж це суми, запитаєте ви? Відповідь: 10 тис. гривень на рік для т. зв. антиретровірусної терапії (АРТ) одного ВІЛ-інфікованого (яка дає змогу йому лишатися лише носієм вірусу, а не хворим) і 50 тис. гривень на рік для підтримання життя одного хворого на СНІД (упродовж терміну, який йому судився). Перегляньте числа, наведені в таблицях і в тексті, перемножте, додайте... і поділіться враженнями з Президентом і Прем'єр-міністром.

Про можливі сукупні збитки держави, пов'язані з ВІЛ/СНІДом, можемо дізнатися з документа, який опрацювали фахівці Міжнародної організації праці (МОП) для Російської Федерації. Загалом передбачено п'ять сценаріїв — найкращий, найгірший і три проміжні. Не маємо можливості обговорювати всі, зупинимось на двох проміжних. Якщо ймовірність інфікування лишиться такою, як 2001 року, а його профіль (брудні шприци, статеві контакти, передача від матері до дитини) не зміниться, максимальну кількість хворих на СНІД РФ матиме 2010 р. (223,3 тис. осіб), а далі почнеться зменшення їхньої кількості, бо число померлих перевищуватиме кількість нових випадків захворювання. За таких обставин максимальні витрати (млрд. руб. у цінах 2002 р.) припадуть на 2010 р.: на ВІЛ-інфікованих — 7,96; на лікування хворих на СНІД — 33,49; всього — 41,45 з поступовим зменшенням до 16,89 млрд. руб. у 2050 р. Якщо профіль інфікування не зміниться, але групи ризику, про які ми говорили вище, перейдуть у стан насичення (практично всі повії та всі ін'єкційні наркомани будуть ВІЛ-інфіковані), з 2010 до 2030 року щорічна кількість хворих на СНІД коливатиметься в межах 350—380 тис., і лише після цього їхнє вимирання матиме більшу швидкість, ніж перехід ВІЛ-інфікованих у категорію хворих (до 2050 р. кількість останніх зменшиться до 173,1 тис. осіб). Максимальні витрати припадуть на 2015 рік (сумарно 67,44 млрд. руб.) і поступово знизяться до 29,82 млрд. 2050 року. А тепер — увага — сукупні витрати на обстеження і лікування інфікованих та хворих при ефективності, яку прогнозували фахівці МОП, не зможуть “перекрити” втрати РФ у кількості населення та рівні ВВП. Якщо незалежні від ВІЛ/СНІДу чинники мають призвести до зменшення населення Росії зі 143 млн 954,4 тис. 2002 р. до 97 млн 579,8 тис. 2050 р., то СНІД забере додатково 1 млн 834,5 тис. людей (у сценарії без насичення груп ризику) чи навіть 4 млн 263,6 тис. (при насиченні). Якщо ВВП Росії має зрости з 10900

Табл. 2. Кількість ВІЛ-інфікованих, узятих на облік унаслідок наркоманії і хворих на активний туберкульоз у деяких регіонах України (на 100 тис. людності), 2005 р

	ВІЛ/СНІД	Наркоманія	Туберкульоз
Чернівецька	62	4,4	55
Тернопільська	65	4,9	68
Івано-Франківська	74	5,6	79
Волинська	158	7,9	69
Львівська	209	5,3	79
м. Київ	1023	33,5	47 (!)
Миколаївська	802	20,2	112
АР Крим	896	12,4	88
Одеська	1349	30,3	96
Дніпропетровська	2045	23,9	82
Донецька	2999	18,0	104

млрд руб. 2002 р. до 87344 млрд руб. 2050 р., то ВІЛ/СНІД зменшить останній показник на 1966 млрд руб. у кращому і на 4629 млрд руб. у гіршому з розглянутих двох прогнозів (нагадаю — проміжних, не найстрашніших). Україна випереджає Росію за швидкістю поширення ВІЛ/СНІДу, оскільки, зокрема, має меншу частку мусульманського населення, за поодинокими винятками “невразливого” до цього лиха. Закони шариату — не лише паранджа; в цьому можна було б переконатися, маючи матеріали щодо інфекції (власне, її відсутності) в середовищі кримських татар (жіноцтво яких ніколи паранджі не вдягало).

Від хвороб, які провокує тютюн, торік померло 100—110 тис. людей, від травм — 25 тис., від туберкульозу — майже 11 тис., від отруєння алкоголем — 10 тис., а від СНІДу — 2600. Чи не перебільшую я загрозу підступного вірусу? Ні. Час минає, і “німа” інфекція у ВІЛ-носіїв активізується, процес переходить у клінічну форму. Цей злам насправді щойно розпочався, і з кожним роком, ба — з кожним місяцем, зростаюча кількість ВІЛ-інфікованих “доростає” до смертельної хвороби. Тих, що помирають з інших причин, менше не стає, але СНІД буде вагомим до них додатком.

МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ

За часів радянщини газети не публікували критичних матеріалів, автори яких не могли запропонувати засобів для розв’язання обговорюваної проблеми. Загалом — хороший метод, щоб уникнути соціально загострених тем, але в такому підході є свій позитив. Чи можна (і чи можу я) вже зараз, сьогодні, запропонувати щось конкретне (якщо йдеться про очікувані результати) і реально (якщо йдеться про кошти) для ефективного втручання в перебіг епідемії ВІЛ/СНІДу? Гадаю, що так: є зарубіжний досвід і розумні міркування вітчизняних фахівців. Мусимо лише пам’ятати, що набутий імунний дефіцит — реальна, але нетрадиційна загроза для національної безпеки, запобігання якій потребує рішучих (і нетрадиційних) заходів: засадничою характеристикою вільного падіння є зростання його швидкості. Те, що ви, шановне панство, прочитаєте далі, прошу сприйняти не як жарт (тема не викликає гумору), а як найпростішу спробу розробки математичної моделі поширеності СНІДу в Україні протягом останніх семи років (2000—2006). Ідеться саме про клінічно хворих, а не про здорових носіїв ВІЛ, бо здебільшого пацієнтам із цієї групи встановлюють правильний діагноз, відтак їхня “офіційна” кількість близька до реальної. Вважатимемо, що збільшення цієї кількості узгоджується з фізичною формулою вільного падіння, яку школярі запам’ятовують у шостому класі, а саме:

S=g x t x t : 2,

в якій S — це шлях (відстань), який пролетіло тіло за час падіння, t — час, який тривало падіння, а g — прискорення, зумовлене тяжінням Землі. Стосовно СНІДу S означатиме кількість хворих на 100 тис. населення на кінець 2006 р., t, як

ми вже домовилися, — 7 років, а g — щорічне зростання швидкості, з якою збільшується зростання кількості хворих; саме цей показник треба вирахувати. Знаючи, що S=15,5, а t=7, елементарно знаходимо g=0,63 особи на рік за рік (аналогічно до фізичної константи — “9,8 метра у секунду за секунду”). Це саме по собі нічого не варте без перевірки того, наскільки модель узгоджується з реальністю. А перевіримо, підставляючи у формулу g=0,63, а t — послідовно 1,2,3... 7 років. Оскільки Держкомстат не навів даних за 2001 рік (t=2), почнемо з 2002 і закінчимо 2006 роком. Отже, 2002 р. за розрахунком мало бути на 100 тис. населення 2,8 хворих на СНІД, фактично було 3,6; 2003 р. — відповідно 5,1 і 4,8; 2004 р. — 7,9 і 6,6; 2005 р. — 11,4 і 10,9; 2006 р. — 15,5 і 15,5, але останній “блискучий” збіг до уваги не беремо, оскільки саме за показником 2006 р. проведено розрахунки величини g.

Попри те, маємо визнати, що модельні й реальні показники за 2002—2005 роки дуже близькі, відтак формула вільного падіння варта принаймні того, щоб працювати з нею далі. Зробимо спрощення, виходячи з того, що g : 2 = 0,63 : 2 = 0,315, відтак у формулі падіння можемо використати одну константу k = g : 2 = 0,315, а засадничу формулу переписати трохи елегантніше: S = k x t ². У такий спосіб виходимо на взаємозалежність двох параметрів, коли один з них (S) пропорційний квадратові іншого (t), — а таких варіантів у математичному моделюванні хоч гребувати: можемо говорити про динаміку поширеності СНІДу, скориставшись стандартними деталями з логіко-математичного “конструктора”. Вільне падіння — один із багатьох процесів, які також моделюють “через квадрат”, а я скористався цим прикладом, не з принципових, а з дидактичних міркувань.

А тепер — прогноз. Якщо кількість ВІЛ-інфікованих зростатиме так, як 2000—2006 рр. (1); якщо ймовірність переходу ВІЛ-інфікованої особи в категорію хворих на СНІД лишиться на попередньому рівні (2); якщо виживання таких хворих упродовж одного року не зміниться (3), то на кінець 2007 р. в Україні на кожних 100 тис. осіб матимемо 20,2 хворих на СНІД, а до кінця 2009 р. ця кількість зросте ще в півтора раза (до 31,0 на 100 тис.). Таку екстраполяцію (тобто математичну проекцію минулого на майбутнє) можна продовжити хоч на 100 років. Але це не має сенсу: три передумови прогнозування, які перераховано вище, витримані не будуть через дві обставини: відбуватиметься насичення груп ризику і зростатиме поширення інфекції від цих груп до решти населення насамперед через “нормальні” гетеросексуальні контакти. Можна застосувати відповідні поправки і зрештою вийти на такого типу показники, якими оперували фахівці МОП під час моделювання ситуації в Росії. Це цікаво, але... Сьогоднішні проблеми — кричати на гвалт (що я роблю) й обговорити першочергові завдання (“сценарій SOS”), про що поговоримо окремо.



Антоніна СПІЛЬНА, Івано-Франківська обл.

Я і моя родина належимо до тих, що до медиків по допомогу звертаються зрідка, вважаючи, що дешевше лікуватися старими дідовськими способами: травами, загартовуватися тощо. Тому що хворіти, коли на твоєму утриманні двоє дітей, яких треба одягти, годувати, забезпечити необхідним, — розкіш. Тому що хворіти, коли держава вважає, що ти не малозабезпечений, а багатий, — подвійна розкіш. Тому що хворіти, коли на роботі косо дивляться на твої скривлені від болю вуста, ця розкіш взагалі не для тебе... Ось чому українські жінки доходжуються до термінової операції: за медичною термінологією, це називається “Cito!!!”, тобто негайно.

Ходила на роботу і моя донька, ходила, бо старшу свою доньку мало забезпечити необхідним до школи, молодшій підготувати сяке-такє вбрання на зиму, собі зеконмити на осінню сесію... Прийняла зміну, вже з болями, день відпрацювала на знеболювальних таблетках, гадала, що все пройде. Не допомогло. О шостій вечора відвезли в лікарню... Для чого? Для продовження мук, але вже під смачний сон чергової медсестри, яка вколола банальний, дуже помічний, заяложений анальгін з димедролом і сама від того заснула? Для невдоволення лікарняного обслуговуючого персоналу, бо слід приймати хвору? Для зменшення сімейного бюджету і набуття статусу боржника після одужання? Для...? І таких “для” можу нарахувати багато.

Перше. Я вже зауважила, що хворіти таким “забезпеченим”, як я і моя донька зі своєю родиною, влада не дозволяє. І хоч дочка працює легально, і за неї власник підприємства перераховує у фонд соціального страхування, вона за кожний день перебування на листку непрацездатності отримує тільки 13 гривень. Чи достатньо цього принаймні на...? Оце думала, на що можу використати цю мізерію. На медикаменти? На придбання стерильного перев’язочного матеріалу? На оплату послуг реаніматології під час проведення операції? На дієтичне збалансоване харчування після хірургічного втручання? На... і мої руки опустилися: не знаю на що!

Друге. Якщо вас доставили в лікарню, то іноді “Cito!” спрацює в зворотному напрямі. Бо невідкладно треба пройти обстеження, придбати ліки, оформити документально ваше перебування, придбати білизну тощо... Тобто вам, зболеному, треба долати відстань з четвертого поверху на перший, тоді через дорогу в аптеку, тоді через дорогу в інший корпус, на УЗД, тоді, нарешті, в передопераційну, на пункцію. Після того, як відійде наркоз після пункції, яка покаже наявність крові в черевній порожнині,

«CITO!» нотатки про стан медицини в провінції, написані на уривках обгорток від ліків

згадають, що не взято аналіз крові на тромбоцити, а це — знову на перший поверх, тоді через дорогу в лабораторію, де вже закінчився робочий день і лаборантка прозоро на це натякає, і ти, вимучений, даєш їй за продовження робочої днини децицію, яка ще шелестить у твоїй кишені. Зрештою, вам майже все одно, чи ви будете на операційному столі, чи під столом, аби нарешті попустив той біль, який мордує все тіло...

Третє. Середній медперсонал, середній вік якого — далеко за шістдесят, який незрідка недобаває і недокуває, цікавиться виключно драмами в Бразилії, а чи розв’язує проблеми кадетів, байдухих до болю хворих. Усі твої страждання — твоє особисте.

Четверте. Всю лікарню нахабно взято в облогу аптечними кіосками, які мають особистий інтерес виручити на вашій хворобі. Ті кіоски чомусь працюють без касових апаратів. Чомусь лікарі роблять призначення на листочках, а не на рецептах. А якщо ти матимеш необережність попрахати проти кожного призначеного препарату написати ціну і вивести загальну суму, на тебе вилетиться приблизно таке: “Жіночко, вам, напевно, не дуже болить, коли ви шкодуєте на своє здоров’я і маєте час рахувати гроші”. І тобі, присоромленій, уже навіть ніяково. І ти за свої власні кошти отримувеш гірку пігулку людського нахабства, дякуєш і відходиш від прилавка.

П’яте. Прозорі натяки на те, що за здоров’я треба платити, чутиш протягом періодів доопераційного, операційного, післяопераційного. Гроші на реактиви, УЗД, за те, що тобі треба “Cito!!!”, ЕКГ — без черги... і таке інше... В операційній, доки не подіє наркоз, чутиш, як стомилася медсестра і яка зарплатня у медиків. Це діє, і ти засинаєш. Прокидаєшся під монолог чергової санітарки, яка буде оповідати тобі, зболеному, знудженому, про те, що вона живе на одну зарплату і має двох студентів на платному навчанні, а чоловік любить випити. І тобі стає соромно за те, що ти також живеш на одну зарплатню, заледве оплачуєш своє власне навчання і навчання своїх дітей, і ти, щоб не чути про злиденне життя працівників медицини, вирішуєш (щоб заробити відпочинок після операційного втручання, яке продовжувалося понад дві години) дати децицію з того, що ще залишилося в кишені після передопераційного періоду...

Шосте. Оті бідкання медперсоналу в післяопераційній палаті будуть уважно вислуховувати таргани, які від стерильності очманіло бігають навіть по крапельниці, до якої ти припнутий. А щодо гігієни, то води нема. Не йдеться про гарячу, немає навіть холодної. Відповідно дворазове вологе прибирання — фантастика!

Я могла б продовжувати перерахунок благ медицини в районній лікарні: і сьоме, й дев’яте, і, навіть, соте, та гадаю, що ви уявляєте стан сучасної медичної допомоги в провінції.

Цей лист — крик душі материнської, яка не боїться запитати: де те, що належить нам за Конституції-

єю нашої держави, зауважте, нашої держави?!.. Врешті, де ми? ...Очерствілі душею, забуваємо про милосердя та Божі заповіді, гадаємо, що нас може обминути Божя кара, бо ж ми не крадемо, нам самі дають та ще і дякують за це.

А нашому урядові хочеться нагадати, що ним наобіцяно тисячі за народження дитини, а чи досліджено ним, скількох скалічено в отих нелюдських умовах операції “Cito!” в тисячах сільських, районних медичних закладів, хоч там ще і не втрачено професійних золотих рук наших медиків, які вміють працювати і в цих польових умовах? Чи зможуть вони, оті доні-матінки України, народити?!

Даруйте, шановні, але все, про що я написала, — пережито поруч з донькою, почуто на власні вуха і побачено на власні очі. А ще дякую всім тим добрим людям — а їх набагато більше, — яким боліла доля моєї доні та всіх інших хворих у цьому медичному закладі. Завдяки яким лікарня діє, хоч і в жорстких умовах дано їй виживати, та зрештою так, як і нам усім, пересічним громадянам України.

“Cito!!!” Потрібна операція реформування медицини в Україні! “Cito!!!” Почуйте мій крик, можливість! “Cito!!!”

P.S. Коли стаття вже була готова, я захотіла отримати фахову думку керівника провінційної лікарні про написане. У розмові він узяв до уваги всі ті моменти, які стосуються безпосередньо лікарні під його керівництвом. А ось ті пункти, які не залежать від нього та працівників лікарні, і мені хотілося б на них наголосити.

Надзвичайно дошкуляє кадрове питання. У лікарні працює сто тридцять шість пенсіонерів, з них сорока трьом — понад сімдесят років, весь персонал цінує їхній досвід та вміння працювати. Але погодьтеся, що медицина потребує точного ока, вправних рук, спритності розуму, а тому було б добре, щоб пенсіонери працювали за контрактом.

Друге нагальне питання — фінансування галузі, яке вираховують старим радянським методом: на одного жителя в районі, не враховуючи, що є райони екологічно забруднені й важкодоступні, тобто гірські, або райони стихійного лиха тощо. Та ще і по регіонах кошти розподіляють нерівномірно, чомусь фінансове забезпечення деяких областей (не своїх?) ігнорується.

А ще — обладнання лікарень. Воно застаріле або відсутнє взагалі. Табелів оснащення не відповідає сьогоденню, як, зокрема, і застаріле обладнання для швидкого діагностування.

І так, як і я, пацієнтка провінційного медичного закладу, головний лікар довго може перераховувати все, що заважає йому та його підлеглим працювати якісно. Час завершувати балаканину про безоплатну медицину при фінансуванні галузі на 60 % від її потреби! Нас-тав час прийняти закон про медичну та охорону здоров’я, де було б розписано всі пункти про бюджетне фінансування і медичне страхування. Тобто, знову “Cito!!!” Час реформувати медичну галузь.

ОДНЕ З СЕМИ ЧУДЕС УКРАЇНИ — В ОБЛОЗІ

ІСВА З ПРАШНОГО ЛЕТУ

Відкритий лист Президентів України Віктору Ющенку

Вельмишановний
Вікторе Андрійовичу!

Відомо, що недавно Національний заповідник “Хортиця” увійшов до заповітної сімки найвизначніших чудес України, набравши найбільшу кількість голосів. Це перемога не лише колективу заповідника, а й усіх запоріжців, усіх тих, хто не лише вболіває за долю найбільшого острова на Дніпрі, а й надає йому конкретну допомогу. У цій перемозі вагома і Ваша частка, вельмишановний пане Президенте, адже саме Ваш Указ від 29.04.05 р. “Про додаткові заходи щодо розвитку Національного заповідника “Хортиця” поклав початок справжньому відродженню упослідженого острова. До цього досягнення доклали руки і послідовний багаторічний дослідник, пропагандист та охоронець хортицьких багатств, автор семи книжок та понад двохсот статей і нарисів про Хортицю Костянтин Іванович Сушко, який у квітні 2005 року очолив заповідник. Коментуючи його призначення на відповідальну посаду під час перебування у Запоріжжі 04.06.05 р., Ви, вельмишановний Вікторе Андрійовичу, авторитетно заявили, що призначенням К. І. Сушка на посаду генерального директора Національного заповідника “Хортиця” ми, тобто керівництво країни, “влучили в десятку”. І Ви, а також усі ми, хто ініціював призначення К. І. Сушка на посаду, не помилилися. Лише за два роки на Хортиці під керівництвом нового директора сталися зміни, які продемонстрували невідворотність процесу відродження святини українського

народу. Відремонтовано адміністративне приміщення (вперше за 24 роки!), організовано роботу охоронної служби, створено низку меморіально-туристичних маршрутів, завершено першу чергу спорудження історико-культурного комплексу “Запорозька Січ”. Та чи не найголовніше — заповідник отримав Державний акт на право постійного користування УСІЄЮ землею Хортиці та прилеглих до неї островів. Саме це і розлутило місцеву владу, яка має свої плани на цю священну територію.

Місцеві владці НІКОЛИ всерйоз не сприяли розбудові на Хортиці заповідника, і якщо після Вашого візиту до Запоріжжя 04.06.05 р. вони просто мовчали, зволікали, то тепер активізувалися. Почали з атак на гендиректора заповідника К. І. Сушка й ініціюють його відставку. На вимогу місцевої влади було створено міністерську комісію з комплексної перевірки, яка працювала у червні цього року, і підстав, які кілька попередніх перевірок КРУ, для звільнення К. І. Сушка не знайшла. Здавалося, пристрасті довкола заповідника мали б утихнути, але це не так. Запорізькі правоохоронці розпочали фронтальну перевірку діяльності заповідника. Знову перевіряють усілякі акти, угоди, рахунки, проекти тощо. У той час, коли через зволікання правоохоронців на Хортиці триває самовільне будівництво, немає допомоги заповідникові ДАІ та міліції, спецпрацівники вперто і наполегливо намагаються довести незаконність спорудження об'єктів, які мають зупинити автомобільну експансію. Заповідник,



який самотужки борсається у вирі проблем, щоб зберегти перлину Дніпра, збираються звинуватити у злісних порушеннях природоохоронного законодавства, нараховуючи суми штрафів космічних розмірів! Мета одна — знайти підстави для притягнення К. І. Сушка до кримінальної відповідальності, звісно, усунувши його з посади. За що? За непоступливість у розбазарюванні хортицької землі, яке ось-ось може охопити священну територію острова. За протидію у гендлюванні спорудами, які повинні належати заповідникові. Зрештою — за багаторічне самовіддане служіння Хортиці.

Що ж це у нас коїться, вельмишановний пане Президенте, на 17-му році незалежності?

Дуже просимо авторитетно втрутитися у проблеми навколо Хортиці — захистити заслужену людину і покласти край посяганням на українську святину.

З повагою

Ф. Г. ТУРЧЕНКО, доктор історичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України;
В. А. ЧАБАНЕНКО, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри загального і слов'янського мовознавства Запорізького національного університету;

В. В. ОТРОЩЕНКО, доктор історичних наук, професор, завідувач відділу археології енеоліту — бронзової доби Інституту археології НАН України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки;

Т. Г. ШЕВЧЕНКО, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури Запорізького національного університету, голова Запорізької обласної організації Товариства “Просвіта” ім. Т. Г. Шевченка;

А. Л. СОКУЛЬСЬКИЙ, кандидат історичних наук, голова Запорізької обласної організації Конгресу української інтелігенції;

М. П. ЛЕВЧЕНКО, голова Запорізької обласної організації Демократичної партії України, відповідальний секретар Координаційної Ради політичних партій і громадських організацій міста, член виконкому Запорізької міської ради;

М. Ф. КАЛИНЯК, заступник голови Запорізької крайової організації Народного руху України

СТОРИЧНИЙ ЮВІЛЕЙ — СВЯТО. ЯКЕ ПЕРЕТВОРИЛОСЯ НА ВАЖКУ ПРАЦЮ

Вікторія ПРОЦЕНКО

Кожне місто, містечко або село має своє серце. Це можуть бути старовинні вулиці, гарні краєвиди чи якісь особливі установи: театри, музеї, книгозбірні... Те, що несе в собі історію цього місця, традиції, передає його дух.

Саме так можна охарактеризувати Вінницьку обласну універсальну бібліотеку імені К. А. Тимірязева. Тому сторіччя цієї установи, яке відзначали у лютому цього року (і яке припало на Рік книги в Україні), стало особливим святом для вінничан.

Створена 1907 року, бібліотека завжди була осередком культурного життя міста. Почавши своє існування з двох читальних залів, невеликого книгосховища та кімнатки для бібліотекарки, книгозбірня сьогодні має понад десять відділів, штат працівників нараховує понад сто осіб. У книгозбірні працюють різноманітні гуртки, ведеться активна видавнича діяльність.

1926 року було організовано Вінницьке літературне об'єднання, яке влаштовувало масові вечори, лекції, запрошувало відомих письменників, розглядало і любивало твори початківців. Саме тут 1989 року вперше проведено Стусівські читання, тепер це стало доброю традицією: такі читання відбуваються щороку за участю родини письменника.

Підготовка до відзначення 100-річчя бібліотеки почалася ще 2004 року. Першим кроком стало проведення ремонтних робіт. Це не лише гарний зовнішній вигляд приміщення, а й осучаснення вентиляційної системи у звичайних читальних залах для захисту від книжкового пилу й у відділі старої



та рідкісної книги, де потрібні особливі умови зберігання.

Потім розпочато видавничу діяльність: видруковано довідник “Інформаційний ресурс бібліотеки”, “Вінниччина бібліотечна” — коротка довідка про найбільші книгозбірні області, а на черзі — дослідження з історії бібліотеки імені К. А. Тимірязева.

Проведено Всеукраїнську науково-практичну конференцію, в якій взяли участь представники бібліотек з усієї України. Розглядали питання розвитку бібліотекознавства, історії та майбутнього бібліотечної галузі на регіональному та державному рівнях.

Однак, окрім наукової роботи, були й святкові дійства. 25 травня на острові Кемпа учасники конференції посадили липову алею з 25 дерев, і тепер на Вінниччині ростуть липи Одеської, Харківської, Івано-Франківської, Національної парламентської та інших бібліотек.

Але з закінченням ювілейних торжеств нововведення у Вінницькій обласній бібліотеці не припини-

лися. Зараз іде робота над проектом створення умов користування ресурсом книгозбірні людям із вадами зору (відкриття так званого медійного центру, де вони матимуть доступ до звукової книги), триває комп'ютеризація бібліотеки тощо. Однак зараз одне з головних завдань — створення нового іміджу для бібліотек. Аби зламати стереотип про “немодність” роботи з книжкою, потрібна велика праця. Це постійні семінари та навчання для працівників бібліотек, проведення змагань на кшталт “найкраща краєзнавча книгозбірня району”. Варто зазначити, що в таких заходах часто перемагають сільські бібліотеки, працівники яких борються за перемогу з особливим ентузіазмом.

Усе це свідчення того, що, попри заяви скептиків, люди в Україні багато читають, причому не з екрана монітора, а тримаючи в руках книгу, яка краще за будь-який комп'ютер може зберегти та передати інтелектуальні й духовні надбання людства.

ЕТНІЧНІ ФЕСТИВАЛІ

Ігор ХОМЕНКО, м.

Бахчисараєм, Євпаторією й Сімферополем прокотився чотириденний фестиваль “Караї збирають друзів”. Відбулися науково-практичні конференції, виставки художніх робіт за національними мотивами, художніх робіт бісером, семінар “Результати обстеження найдавнішого в Європі тюркського кладовища-святилища кримських караїмів Балта Тиймез”, семінар “Духовний і культурний центр кримських караїмів — Євпаторійський комплекс кенар”, виставки “Релігія кримських караїмів”, фотовиставка “Я — караї”, масові відвідини родового гнізда народу й святини караїмів Джуфут-Кале. Учасники фестивалю відзначали, що попри нечисленність караїмів, яких залишилося 800 на півострові й 1,2 тисячі за його межами, представники цього давнього етносу зробили значний внесок в його господарський і культурний розвиток. Сьогодні актуальні питання збереження етносу, культури і мови караїмів, відродження й повернення духовних і культурних цінностей.

Під гаслами взаємоповаги, толерантності й шани до всіх суціль в Україні етносів у Євпаторії пройшов триденний Всеукраїнський фестиваль німецької культури “Зоненштраль—2007” (Сонячний промінь). На вулицях і площах дитячого курорту звучала німецька мова, аматорські та професійні колективи виконували музичні твори, фольклорні жанрові сценки й народні танці. У концертних залах лунала музика німецьких композиторів-класиків, що увійшла до скарбниці світової культури. Апофеозом свята стала велелюдна хода учасників урочистостей з усіх кутків України в національних строях та гала-концерт.

Ганна КОЗАЧЕНКО, член правління Українського фонду культури

Над житейським морем столичного життя, над його пікетами, конфліктами, політичними брехнями злетів вертоліт, аби кризь око відеокамери професійного оператора побачили глядачі правдиво і неупереджено, що центральний район Києва, названий на честь нашого всесвітньо відомого генія Шевченківським, має справді чимало добрих рис, починань, традицій, які вселяють оптимізм у зневірених наші душі.

Поки політичні хвилі то згортаються гвинтом у вир, то ширяють, подібно до цунамі, незмінними лишаються людські цінності, які з покоління в покоління переносять генетичний код нашої нації і такі доводять світові, що далеко не все продається в Незалежній Україні.

Музеї, де збережено і дух, і твори Тараса Григоровича Шевченка, університет його імені й інші престижні ВНЗ, всесвітнього значення Софія Київська — заповідник, внесений у перелік перлин ЮНЕСКО, й музеї, які створили колись меценати з родин Терещенків і Ханенків, — усе це збереглося в Києві, який потерпає від рейдерства і дикунських забудов. Жителі Шевченківського району першими перемогли, змусивши міську владу скасувати рішення про вкраплення багатоповерхівки на вулиці Гончара та відновити понівечений сквер, і далі захищають свій район, що його справедливо називають серцем Києва. Це одна з особливостей району-ювіляра — ставлення до дітей: шанобливе, любовне, як і до людей літніх. І те, що найплідніша профілактика СНІДу й наркоманії — творчий розвиток школярів, розуміє і втілює нинішня голова Шевченківської РДА, батько трьох дітей Віктор Пилипишин.

Велике серце може вмістити Всесвіт. Шевченківський район увібрив Сирець, Дорогожичі, Нивки — недавні околиці, де серед п'ятиповерхівок, влучно названих хрущобами, з'являються нові квітники, дитячі майданчики, спортивні споруди. Нинішня політика Шевченківської РДА спрямована відновлювати дитячі клуби при жеках, будувати їх там, де немає вже вільних приміщень. І все — за ті 2 % зароблених коштів, які повертає районів державний бюджет.

Фільм показує район, де шанують родину і старожилів, де розуміють: те, що даєш сьогодні молоді, повернеться тобі у твоїй старості. Просто, без гучних слів, але переконливо, бо справи людські — найголовніший аргумент.

Це природне і виразне кіно, як невиваглива нотатка про життя району, який, до речі, прийняв до себе дітей, що постраждали від “фосфорної” аварії на Львівщині, нагадало давніший факт: саме в Шевченківському районі знайшов прихисток і набув статусу міжнародного фестивалю дитячої творчості “Чарівна свічка”.

Ми так багато бачимо карколомних телетрюків у рекламах і відеоопіках, що культуру зображення, яка ще кілька років тому була нормою, сьогодні сприймаємо з тихою вдячністю — як знак поваги до глядача, який, до того ж, любить своє місто.

Тож через шпальти газети хочеться подякувати творцям фільму про 70-річчя Шевченківського району столиці за цю просту і чесну роботу.

Людмила ДЕХТЯРЬОВА

Тисячі шанувальників живопису Максиміліана Волошина діставалися до залів Київського музею російського мистецтва і там медитували перед акварельною казкою Східного Криму. Його особливість часто підкреслюють епітетом “інопланетний”. Художник вималював магію аскетичної краси краю всупереч рокам братовбивчої революції, яка розпочалася 1917-го, подальшої розрухи та хронічного голоду. Залишив великий віршований цикл про той жахливий час.

Стал человек один
другому дьявол,
Кровь — спайкой душ;
борьба за жизнь — законом;
И долгом — мсть,
Но мы не покорились...
В себе самих укрыли
наше солнце,
На дне темниц мы выносили
силу

Неодолиму любви...
Енергія нездоланної любові увійшла в зображення глиняних і вулканічних мініатюрних гір Коктебелю, а тонке відчуття гармонії знайшло пропорції між ними й форматом малюнка. Зараз волошинські акварелі — визнаний у світі естетичний бренд кримського краєвиду. Сам художник високо цінував гарячу схвальність глядачів “земних” професій. Вони підкреслювали очевидність зв'язку глибинної тектоніки з поверхневим відображенням. Ще б пак! — саме цим митець жив:

Я поклоняюсь вам, кристаллы,
Морские звезды и цветы,
Растенья, раковины, скалы
(Окаменелые мечты
Безмолвно грезящей природы).

До виставки, що відбулась за сприяння Посольства Російської Федерації, підготували набори високоякісних репродукцій. Волошинські фани ще полювали на раритет, виставковий плакат: бурі “марсіанські” пагорби оточили сріблясту Коктебельську затоку. Їх вінчає зевсоподібне канонічне зображення голови Макса — так звали художника численні друзі й коктебельські гості. Таким же зобразив його скульптор Е. Вітнінг у бюсті, який встановлено в Парижі на бульварі Ексельман.

Прикро й соромно, що в Києві, місті, де народився Волошин, немає жодної меморіальної позначки про цей факт. Будинок, у якому він побачив Божий Світ, не зберігся, але ж нікуди не поділася Лук'янівка. Сучасні грошовиті “естети” вшановують пам'ять художника у типовий для них спосіб. Упритул забувають Коктебельський заповідний простір дачами з європейським

ДВА ПЛАКАТИ З ВИСТАВОК

клизетом (хоча в Коктебелі, до речі, досі немає каналізаційного колектора). Ерозії вразливого ландшафту сприяють усілякі рок- та джаз-фести в супроводі екологічно неконтрольованих наметових містечок. Якщо так буде далі, бачитимемо красу Східного Криму лише на виставкових плакатах.

Із початком нового навчального року збіглося відкриття виставки українського живопису з фондів Національної спілки художників України. Тут є на чому вчитись студентам та учням художніх навчальних закладів. Представлено твори багатьох видатних майстрів пензля за 60 років Радянської України (30—90-ті рр. минулого століття). Зараз найкращого з цієї плеяди вже не побачити в Україні. Економічна криза перших років Незалежності змусила авторів віддава-

го ситцю” В. Сингаївського, потужність розкішної краси кримського “Південного берега” В. Цветкової, таїна “Тинистого саду” Т. Яблонської. Бездоганна передача поєднання стану людської душі зі станом душі природи: “Зустріч з тишею” В. Журавовського та багато інших. А якщо додати світ тварини, то маємо захопливу спорідненість їх у “Грі” С. Панича. Тут посилює вплив оригінальність показу взаємної приязні між чоловіком та його собакою. У наші дні цього прагне багато родин та самотніх людей.

Неможливо обійти твір особливий, помічений з моменту його створення (1975 р.). Він зворушує дуже глибоко навіть сучасну молодь та дітей, які не мають уявлення про страхіття Другої світової війни і перемогу над фашизмом. Мова про монументальне полотно В. Гуріна “Квіти вам, переможці”. Велика подяка організаторам виставки, що знову його бачимо і можемо пережити незабутнє, болісне й щасливе 9 травня 1945 р. Картина на всі часи й краї, заклик жити без убивства собі подібних...

Наостанок про зазначене В. Чепеликом переосмислення минулих десятиліть. Певною інтригою, навіть провокацією є виставковий рекламний плакат. На нього винесено роботу Ю. Шейніса “Добрий настрій”: молода, огрядна і в доброму настрої, красива колгоспниця. Її хазяйська працьовита рука лежить на спині одного із вгодованих та доглянутих баранів, які навколо неї. Мабуть, племінних. Але їх чудово вималювані голови гарного настрою не демонструють — навпаки. Чому саме цей твір? — запитуємо Костянтина Солоніна, головного хранителя фонду НСХУ, одного з організаторів виставки.

Виявляється, причина в типовості картини для останніх довоєнних та післявоєнних років з їхніми офіційними показами досягнень у сільському господарстві. Справді, перше враження саме таке. Але ж дата появи цього твору — 1984 р., коли вже відкрито говорили про зворотний бік парадної медалі. Художник Юрій Шейніс — людина гострого зору, розуму й не менш гострого пензля. То може, він говорить про неминяючу баранячу покірність поводиреві (чи поводирці), навіть якщо ведуть на заклання?... Справжню відповідь знає лише митець.



Ю. Шейніс “Добрий настрій”

ти за безцінь високохудожнього полотна будь-кому й будь-куди.

Дирекція виставок НСХУ накопичувала свій скарб упродовж 40 років, і цей ювілей відзначає експозицією понад 250 полотен. Уже тільки вони свідчать, що потрібен постійно діючий музей. Крім того, на думку голови НСХУ пана В. Чепелика, вони є “...доброю нагодою переосмислити мистецькі набутки минулих десятиліть, усвідомити безперервність творчого процесу в Україні”.

Якщо рухатись далі від останніх волошинських акварелей (1930 р.), то бачимо щире захоплення природною красою нашої країни. Візьмімо хоча б ближчі до нас 70—80-ті роки: весняна ніжність “Березово-



Фото Fabio Ambrog

ПОЛЬОТИ МАВКИ УВІ СНІ Й НАЯВУ

Небанальність рішення, щирість і віддача акторів, цілісність задуму та органічність його втілення, яскрава театральна форма змусили зазвучати хрестоматійний сюжет про любов лісової Мавки та сільського парубка Лукаша дивовижно свіжо, вкотре переконуючи в геніальності написаного Лесею Українкою. Втілив у життя цю п'єсу, надзвичайну за глибиною та красою слова, Український фольклорний театр “Берегиня” у серці Італії — Римі.

Марія КОЗАЧОК

На сцені створено атмосферу життя справжнього лісу. Чути його голос — співі птахів, тривожні помаху крил, шарудіння і звуки, тихе нашіптування листя.

Пластичні русалки заводять танок на узліссі, і за задумом — немов випливають із фантастичних снів. Ліс живе своїм життям. То виринають, то ховаються лісові жителі: Той, що греблі рве, Перелесник, Водяна русалка.

На галявині лісовик (Іван Рогожинський) — господар лісів, оспіваний поетесою. Неквапна мудрість його слів намагається застерегти Мавку від майбутніх страждань.

Звучить сопілка Лукаша. Мелодія мов будить ліс, природу, кличе Мавку до життя чарівними звуками, вивершуючи природний цикл, ставлячи логічну крапку.

Складний образ Мавки втілила Маріанна Сороневич. Вона “пише” образ пастельними фарбами щирості. Цікаво спостерігати за перетвореннями акторки, позбавленої передбачуваності. У Мавці Маріанна шукає нові риси, інші людські мотиви. Вона не грає бурхливої пристрасті, її любов тиха, велична і немінуча. Мавка, як сама природа... Красномовні перепади



станів Мавки — від почуттєвої, захопленої, безпосередньої, як дитя природи, до такої, яка намагається боротися за своє кохання.

Роман Гаврилюк (Лукаш) грає палітру почуттів закоханого юнака.

Казкова театральна атмосфера створюється завдяки костюмам, які спроектувала та виконала Лариса Ісєків. Художній керівник вистави — Марія Беднарчук. Український фольклорний театр “Берегиня” дебютував із виставою в Римі на театральном-музичному дійстві “А вже весна, а вже красна” та з успіхом виступив на Міжнародному фестивалі культури “Слов'янський базар у Неаполі”.

...Здійматиметься завеса, й триватиме цей політ безсмертних героїв у фантастичному сні й не менш фантастичній дійсності.

Змінюватимуться пори року, прокидатиметься навесні Мавка, і сніг немилосердно засипатиме Лукаша з сопілкою у руках... І кохання розцвітатиме і вгасатиме знову...



УКРАЇНСЬКА ПАПОРОТЬ ЗАЦВІЛА В НІМЕЧЧИНІ

Надія ОНИЩЕНКО, м. Ніжин

Золотий диплом переможця привіз із П'ятого міжнародного хорового конкурсу імені Йоханеса Брамса молодіжний хор “Світич” Ніжинського держуніверситету імені Миколи Гоголя.

Це вже третій диплом із зображенням мерії курортного німецького міста Вернігероде, в якому Європейське хорове товариство “Інтеркультура” раз на два роки проводить такі змагання. Незважаючи на те, що “Світич” сяє тут у 1999 та 2001 роках, 2007 року колектив прослуховували на попередньому заочному відбірковому турі. За надісланими відео-, аудіоматеріалами, а також рецензіями його єдиного з України запросили до участі у вокальному змаганні. Ніжинські студенти серед 42 молодіжних хорів набрали найбільшу кількість балів, їх відзначили двома дипломами.

Журі, слухачів, вокалістів із 17 країн світу: Китаю, Канади, Південної Кореї, Південної Африки, Конго, Греції, Росії — вразив і вико-

навський рівень українців, і репертуар. За умовами конкурсу, “Світич” представив національне мистецтво фрагментом фольк-опери Євгена Станковича “Цвіт папороті” і хоровою фантазією Левка Ревуцького “Дід іде”. Як обов'язковий твір студенти виконали німецькою мовою “Циганське життя” Роберта Шумана, а за вибором — улюблену веселу молодіжну пісню Яцека Сікульського “Лев спить уночі”.

П'ятнадцять років тому “Світич” створили викладачі музично-педагогічного факультету, тепер уже заслужені діячі мистецтв України Людмила Шумська та Людмила Костенко. Змінювався склад співочого студентського колективу, та незмінними залишалися висока вокальна культура, різноманітний репертуар, в якому переважають твори національного хорового мистецтва. Це відзначали і мистецтвознавці, й журі міжнародних конкурсів в Італії, Польщі, Білорусі, Угорщині. Найціннішою нагородою у своїй скарбниці “Світич” вважає золоту медаль Першої всесвітньої хорової олімпіади, яка відбулася 2000 року в австрійському місті Лінці.

СЛОВО ПРОСВІТИ

ТИЖНЕВИК ВСЕУКРАЇНСЬКОГО
ТОВАРИСТВА «ПРОСВІТА»
імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

АНОНС

ПЕРЕДПЛАТА-2008

Дорогі читачі!

Розпочалася передплата на Всеукраїнський просвітнянський культурологічний тижневик “Слово Просвіти” на 2008 рік (поштовий індекс — 30617, 67-ма сторінка в “Каталозі”).

Передплату приймають усі відділення “Укрпошти” до 10 грудня — в селах і райцентрах, до 15 грудня — в обласних містах і столиці.

Вартість передплати разом із поштовими витратами:

на рік — 37 грн. 86 коп.;
на півроку — 19 грн. 18 коп.;
на 3 місяці — 9 грн. 89 коп.;
на 1 місяць — 3 грн. 38 коп.

Постійні читачі нашого тижневика пере-свідчилися, що на його шпальтах присутні актуальні публікації на мовну тематику, унікальні історичні розвідки, ексклюзивні інтерв'ю, безкомпромісні журналістські розслідування гострих ситуацій, широко висвітлюється молодіжна музика і концертна діяльність провідних митців України, вирає всіма барвами художня палітра майстрів пензля... Наступного року Ви, дорогі читачі, матимете можливість вести діалог із тими, хто живе Україною і для України, обстоювати разом з нами національні цінності.

Передплатіть “Слово Просвіти” самі та за-туйте зробити це Ваших друзів, сусідів, учителів, бібліотекарів, усіх небайдужих до української справи! Разом переможемо!

ЧАРІВНИЙ СВІТ МИКОЛИ ВАКУЛЕНКА



Людмила ІВАННІКОВА

Цей дивовижний чоловік живе і працює в Ялті. Має численні нагороди (бронзову медаль ВДНГ СРСР, звання заслуженого майстра народної творчості України). Його роботи зберігаються в багатьох музеях України та за її межами. Його роботами ілюстровано твори Шевченка (“Сова”, “Сон”, “Наймичка”, 1980), М. Гоголя (“Ніч перед Різдом”, 1976), С. Руданського, А. Чехова (“Унтер Пришибеев”), О. Корнійчука (“Партизани в степах України”), О. Чорногуза (“Аристократ із Вапнярки”, “Претендент на папаху”), Є. Гуцала (“Позичений чоловік”). Дерев'яними та керамічними скульптурами захоплювалися глядачі численних виставок та ярмарків на Андріївському узвозі та в Музеї під відкритим небом у Києві. А ще було 25 персональних виставок в Україні, Німеччині, Болгарії, Росії, Литві... Приміром, виставку Вакуленка в Каунасі (1980 р.) відвідало 75 тисяч глядачів!

А все ж він залишається світлим і чистим, дитинно-на-

ївним, добрим, лагідним, як казковий чарівник, і в усьому художником. А справжній митець не виходить зі світу дитинства, черпає там свої образи і душевні сили для творчості, повертається туди для натхнення.

І нічого, що це був Крим — не Полтавщина, не Волинь (Микола Миколайович народився у грудні 1948 р. в Алупці). Він не був відірваний від Великої України, бо корінням своїм криваво зв'язаний з Росією, із селами Рокитне та Крива Тарашанського повіту (що колись були центром гончарства), звідки родом його бабуся і мати. Прародичі його по матері — всі гончарі! І прадід по батькові — теж гончар! Тож, може, й не випадково пробудилося й заспівало в ньому оте прадідівське глибинне і незбагненне відчуття глини як первинного матеріалу, основи всесвіту (починав Микола Миколайович з різьблення по дереву, інтуїтивно, не маючи спеціальної художньої освіти). Глина заспівала в ньому голосами рокитнянських дівчат, засміялася веселими очима



хитрих опішнянських дядьків, задзвеніла струнами завзятих троїстих музик! Ілюстрації до українських народних пісень, до мудрих і дотепних прислів'їв та приказок, казок, легенд, вірувань і міфологічних уявлень — ось теми його робіт. Козаки, мисливці, музики, бандуристи і танцюристи, повновиді українські молодіці, парубки та дівчата — ось його образи. А ще є тут невдахи, п'яниці, непутящі чоловіки та жінки, самозакохані, дурні, ледарі, ласуни, перелюбники... Всі людські порядки незлобиво й дотепно висміює Микола Вакуленко, бо й сам він завжди такий — незлобивий і дотепний. Люди на виставках (чи на ярмарках) упізнають себе, своїх знайомих, певні життєві ситуації... Там, де виставка Вакуленка, — там свято і гамір, сміх, дотепи...

“Народна творчість зробила мене українцем!” — запевняє Майстер. Із замилюванням і захопленням згадує він бабусину хату з українською піччю і вишитими рушниками та народними картинками на стінах. Наприклад, Божу Матір з дитям намалював дядько Петро. А бабуся з кольорових клптиків тканини витворила килимок, на якому зеленіє русалка, прикрашена лататтями, плила серед очерету. Та русалка озвалася до нього через десятки років, коли став поглиблено вивчати народну творчість, міфологію, світогляд — тоді враження дитинства й записані та прочитані фольклорні твори злилися в єдиний фантастичний світ. Тоді оточили його “злидні та сезники, лісовики та уцепирники, мавки та підземні духи, поторочі та болотяники”. Все це хотілося зафіксувати, перенести в глину, оживити — і подарувати народеві, який, власне, усе це



створив. “Нявки, свічколапи, росавки, чугайстри, вовулаки, скаменюшники, повітрулі” — це реальні істоти, що населяють невидимий світ народної фантазії.

— І всі вони ідять, п'ють, б'ються, любляться — одним словом, товчуться поруч з нами, — каже, лукаво усміхаючись, пан Микола. — І спробуй тут втриматися, щоб не зліпити бодай одного.

Так виникла серія робіт, що ілюструють образи української міфології та демонології — напевно, найвдаліша у творчості Майстра, адже під виглядом “нечистої сили” він завжди показував нам людей, своїх знайомих, односельців, випадкових зустрічних... Серед найкращих його робіт із циклу “Українські чорти” — ілюстрації до “Лісової пісні” (“Злидні”, “Куцю, Куцю, поцілуй в руцю”, “Той, що греблі рве”), “Закохані”, “Заспіває, хто пісень знає”, “Чугайстер”, “Лісовики”, “Домовик”, “Луканька”, “Польовий чорт”. Є у Миколи Вакуленка й роботи, виконані на сюжеті записаних мною міфологічних легенд: Домовик, що читає старі

журнали на горищі, молодича, що осідлала чорта-баранчика, баба, в якій в хаті жили чорти і лащились до неї, як кошенята...

— Одна біда, — нарікає Микола Миколайович, — погано мені вдаються злі, демонічні парсуни! Я за них неохоче беруся, хоча таких немало в українському фольклорі, бо виникає проблема, як їх позбутися: ні на шафу поставити, ні продати, ні подарувати...

Хоч багато його робіт розбрелось по світу, по різних музеях, та все ж Микола Вакуленко має свій художній альбом, виданий в Опішні 2003 року. А ще він керує дитячою студією кераміки при Ялтинському міському підлітковому центрі, яку веде вже понад 20 років. Однак, бідається Майстер, хоч діти приходять охоче, працюють завзято, та все ж прикро, що нема серед них справжнього, великого таланту, всі, навіть найкращі учні, в роботах наслідують Вакуленка...

А я вірю, що зерно, посіяне в землю, ніколи не вмирає, а іноді з маленького зернятка виростає розкішне дерево.



Засновник:
Всеукраїнське
товариство “Просвіта”
імені Тараса Шевченка
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 4066
від 02.03.2000 р.

Шеф-редактор
Павло МОВЧАН

Головний редактор
Любов ГОЛОТА
Редколегія
Любов ГОЛОТА, Ярема ГОЯН,
Павло МОВЧАН,
Анатолій ПОГРІБНИЙ,
Олександр ПОНОМАРІВ,
Іван ЮЩУК

Перший заступник
головного редактора
Олександр ШОКАЛО
279-49-47

Заступник головного редактора
Петро АНТОНЕНКО
279-49-47

Заступник головного редактора
з виробничих питань
Наталія СКРИННИК
278-01-30 (тел./факс)

Відповідальний секретар
Ірина ШЕВЧУК
Відділ літератури
Уляна ГЛІБЧУК
270-55-57

Відділ культури
Валентина ДАВИДЕНКО
270-55-57

Відділ мови
Ніна ГНАТЮК
279-49-47

Відділ коректури
Ірина СТЕЛЬМАХ
Олена ШУЛЬГА
278-63-69

Комп'ютерна верстка
Ірина ШЕВЧУК
Олег БЕССЬКИЙ
278-63-69

Черговий редактор
Уляна ГЛІБЧУК
Бухгалтерія
279-41-46

Адреса редакції:
вул. Хрещатик, 10-Б,
м. Київ, 01001

E-mail: slovo_prosvity@ukr.net
http://slovoprosvity.com.ua

Видруковано з готових
фотоформ на комбінаті
“Преса України” у середу.
Зам. № 3301239
Загальний наклад — 45200

Листування з читачами —
тільки на сторінках газети.
Відповідальність за достовірність
інформації несуть автори.

Редакція залишає за собою право
редагування та скорочення текстів.
При використанні наших публікацій
посилання на “Слово Просвіти”
обов'язкове.

Індекс газети
“Слово Просвіти” — 30617
Передплатна ціна, враховуючи
поштові послуги:
на місяць — 3,38 грн.
на 3 місяці — 9,89 грн.
на 6 місяців — 19,18 грн.



ЕМОЦІЙНИЙ ФІНІШ УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕДТЕРМІНОВИХ ВИБОРІВ

Галина ЛЕВИЦЬКА,
член Національної спілки
журналістів України,
м. Київ

Незважаючи на різноманітні політологічні прогнози, ні в кого не виникає сумніву, що передтермінові вибори 30 вересня 2007 року в Україні відбудуться. Проте, чи результати того голосування оприлюднить Центральна виборча комісія — не так уже просто прогнозувати. Про існування такого сценарію розвитку подій на завершальному етапі виборчої кампанії нині мало говорять. Однак у ЦВК більшість складають представники коаліції, і від них залежатиме оприлюднення результатів. А їхнє голосування у свою чергу залежатиме від позиції керівників сил, які делегували членів ЦВК, що засвідчене їхніми голосуваннями періоду виборчої кампанії.

Про існування сценарію з залученням ЦВК свідчить факт, що представники Партії регіонів вже обложили ЦВК палатками, щоб, як вони кажуть, стерегти її “цноту”. Окрім цього, вони вже отаборилися й на головному майдані столиці. Це відбувається на тлі безперервних тверджень лідера соціалістів Олександра Мороза, що нинішні передтермінові вибори — це авантюра Президента Віктора Ющенка і БЮТ.

У вияві емоцій ще далі пішов Прем'єр-міністр України Віктор Янукович. Під час передвиборного туру по Україні, зокрема в Одесі, заявив: “Закликаю вас дати рішучий бій помаранчевій чумі та білому братству, щоб зрозуміла країна, що одесити — проти Ющенка й Тимошенка”. І такі заяви на тлі його підпису під запропонованим ним же “Кодексом честі” досить дивні. Проте нікого не дивують. А ось сенсацийна заява В. Януковича про можливість виходу його партії з виборчої кампанії багатьох здивувала. Тим паче, що за кілька днів цю заяву, вже в уточненій формі, повторив і його перший заступник М. Азаров, який до виборів виконує обов'язки керівника уряду. І щоб надати тим намірам масштабу колективності, 20

вересня відбулося засідання ради партії “Регіони України”, на якому було прийнято рішення про готовність виходу партії з виборчого процесу. Проте вже через день рішення дещо завулював Віктор Янукович і наголосив: це спроба застерегти Президента України, щоб не робилися провокації щодо їхньої політичної сили. Лідер регіоналів уже впевнений, що вони виграють вибори і формуватимуть новий уряд.

Чого ж так злякалися регіонали? Якщо послухати регіонала Юрія Мірошніченка, то серед великої кількості порушень, які вони начебто фіксують, — непристойно низька заробітна плата членів виборчих комісій усіх рівнів. Коли я запитала пана Мірошніченка, чи від коаліції залежало встановлення пристойної платні членам виборчих комісій, він усю провину скинув на опозиціонерів, які покинули сесійний зал, і на те, що ці вибори позачергові і на них не передбачалося фінансів.

Також Юрія Мірошніченка турбує те, що за українських заробітчан у західних областях держави їхні рідні голосуватимуть їхніми паспортами. За версією цього правника, нині за межами держави працює 5 мільйонів громадян України, переважна більшість яких мешкає в західних областях країни. Я у саме такій постановці питання побачила дві проблеми. Перша: чи регіонали не довіряють спостерігачам від своєї партії, які контролюватимуть виборчі дільниці? Виявляється — не довіряють. Юрій Мірошніченко сказав, що західноукраїнські регіонали симпатизують помаранчевим силам. Тим він опосередковано засвідчив, що у Галичині Партія регіонів — це клуб за інтересами.

Звичайно, коментаря вимагають також заяви про “п'ять мільйонів переважно західноукраїнських “мертвих душ”, за яких голосуватимуть інші”. Без сумніву, ця цифра справлятиме враження на луганців, донеччан та харків'ян, які ніколи не були в Галичині.

Однак навіть поверховий аналіз названої цифри показує, що це, м'яко кажучи,

виборча технологія. За офіційним поділом України, до західного регіону належать Львівська, Івано-Франківська, Тернопільська, Чернівецька, Закарпатська, Волинська та Рівненська області. На їхній території мешкає приблизно 10 мільйонів осіб. І коли б майже п'ять мільйонів з них працювало за кордоном, то практично все працездатне населення західного регіону було б за межами України. А відтак такі міста як Львів були б майже безлюдними.

На кінцевому етапі виборчої кампанії опоненти відслідковують кожне слово одного. Тому не могла залишитися поза увагою така інформаційна “бомба” як намір одного з гравців вийти з виборчої кампанії. Опозиція намір привітала і сказала, що це підтвердження втрати підтримки регіоналів у південних та східних областях України. А такі заяви матимуть вплив на тих 10 відсотків українських виборців, які визначаються у день виборів — на дільниці.

У пресі намір про вихід з виборчої кампанії названо шантажем. Цього шантажу виходом Партії регіонів з виборчої кампанії не злякалася Центральна виборча комісія. Заступник голови ЦВК Андрій Магера сказав, що, згідно з чинним в Україні законом про вибори, вони відбудуться навіть коли залишиться тільки один суб'єкт виборчого процесу — одна політична партія або блок. За умови виходу на вибори 50 відсотків тих, хто має право голосу.

Регіонали можуть думати про бойкотування виборів, оскільки, відповідно до внесеної у червні поправки до закону про вибори, на них мусить прийти принаймні 50 відсотків осіб з правом голосу. Однак той факт, що навіть нинішні союзники регіоналів — комуністи критикують своїх партнерів за намір виборчого демаршу, вказує на те, що бойкоту виборів не буде.

Цікавим з приводу ініціативи про вихід з виборчого процесу є коментар радника Президента України Степана Гавриша, який знає регіони зсередини, бо 2003—2004 років був активним їхнім “гравцем”. За його словами, на вихід політичних сил із виборчого процесу не погодяться політичні й фінансові групи, які контролюють ці сили.

Невже це означає, що головні фігуранти тієї сили — пішаки у чужій грі? Так змушує ставити питання ще один мовний “поворот”. Днями Дніпропетровська міська рада (більшість має Партія регіонів) затвердила програму розвитку російської мови та російської культури у місті на 2007—2011 роки. Міські регіонали хочуть забезпечити розвиток російської мови, духовності та культури і навіть захищати російську мову в зрусифікованому Дніпропетровську. Цією програмою навіть передбачено створення в місті “Російського культурного центру”.

Заступник керівника фракції Партії регіонів у міськраді Дмитро Безуглий заявив, що ситуація з російською мовою в місті просто катастрофічна. За його словами, в 76 відсотках місцевих шкіл російська мова взагалі не викладається. На виконання програми розвитку російської мови тільки 2007 року з місцевого бюджету вже виділено 2,5 млн гривень. А на розвиток української мови, звичайно, немає грошей!



Фото О. Литвиненка

БЮТ НЕ ДОПУСТИТЬ ФАЛЬСИФІКАЦІЙ НА ДОСТРОКОВИХ ВИБОРАХ

Про це Юлія Тимошенко заявила у неділю на прес-конференції в Тернополі.

Вона повідомила, що на кожній виборчій дільниці працює 5—7 осіб від Блоку. Юлія Тимошенко наголосила, що це команда людей, які навчалися роками: “Ми направили їм списки на електронних носіях. Вони обходять кожну квартиру і, будучи членами комісії, уточнюють списки”.

Також Юлія Тимошенко повідомила, що виборчі списки порівнюють з реєстрами померлих для попередження фальсифікацій.

БЮТ Внесе законопроект, який забороняє обіймати найвищі державні посади особам, що мають судимості

У перший день роботи новообраної Верховної Ради Блок Юлії Тимошенко подасть до парламенту законопроект про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмеження прав осіб, які мають судимості, брати участь у формуванні органів влади в Україні.

Про це повідомила Юлія Тимошенко. “Такий законопроект передбачає, що якщо людина мала судимості по відповідних статтях, які пов'язані з відверто кримінальною діяльністю: крадіжки, розбій, зґвалтування — згідно з цим законом їм забороняється балотуватися на посади президента, прем'єр-міністра, міністрів, заступників міністрів, депутатів, а також призначення на посади у силових структурах”, — пояснила лідер БЮТ. Вона заявила, що з приходом до влади Віктора Януковича посади в силових структурах обіймають люди, які мають по декілька судимостей. “Після прийняття цього законопроекту нам не буде соромно за свою країну і за свою владу”, — наголосила Юлія Тимошенко.

З сайту БЮТ

НАЦІОНАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПЕРЕМАГАЮТЬ У ЄВРОПІ

“Націоналістичні партії країн світу приходять до парламентів. Так відбулося у Бельгії, Греції, де вибори відбувалися минулої неділі. Можна зробити висновок, що погляд на Європу всередині Європи дещо змінюється. Починає панувати тенденція об'єднання Європи вільних націй. Зокрема національні тенденції перемагають у Шотландії, Швейцарії, Голландії, Франції. Бо націоналізм — це любов до своєї Батьківщини, своєї землі, до своєї матері, це бажання створити умови для розвитку себе і собі подібних”, — про це в інтерв'ю ВВС заявив лідер ВО “Свобода” Олег Тягнибок.

О. Тягнибок зазначив, що єдиний варіант, за якого “Свобода” не проходить до ВР, — це масові фальсифікації: “Коли у неділю понад 10 000 киян вийшли не на концерт чи іншу “замануху”, а прийшли на Марш захисту українців — це вже про щось говорити. Бо в теперішній ситуації яка політична сила збере такий мітинг без концерту? А “Свобода” збирає. Іде нова хвиля, бо тіло вимагає здорового дихання”.

Прес-служба “Свободи”



Фото О. Литвиненка

ПОБИТТЯ В ОДЕСІ РОЗСЛІДУЮТЬ

ПРОДОВЖЕННЯ ТЕМИ

У газеті “Слово Просвіти” (ч. 36 за 2007 р.) було надруковано матеріал з Одеси “Шабаш при цариці Катерині”. У ньому йшлося про те, що представники низки національно-демократичних організацій, зокрема “Просвіти”, проводили акцію протесту проти задуму міської влади встановити в Одесі так званий пам'ятник засновникам міста, де центральною постаттю скульптурної ком-

позиції є одіозна російська цариця Катерина II, на совісті якої — численні злочини проти України. На учасників цієї акції скоїли напад представники проросійської організації “Єдине отечество”, які жорстоко побили кількох з них.

З цього приводу голова Всеукраїнського товариства “Просвіта” ім. Т. Шевченка Павло Мовчан звернувся до Секретаріату Президента України. Друкуємо відповідь,

яка надійшла з Секретаріату, з Головної служби з питань діяльності правоохоронних органів за підписом керівника служби В. Безкоровайного:

Голові Українського товариства “Просвіта”
ім. Т. Шевченка
П. Мовчану

Шановний пане Мовчан!
Ваше звернення стосовно побиття учасників акції, що

проводилась 02.09.2007 біля Одеської облдержадміністрації, та незаконної, на Вашу думку, бездіяльності посадових осіб органів внутрішніх справ розглянуто та надіслано згідно з компетенцією для перевірки і відповідного реагування до Генеральної прокуратури України та Міністерства внутрішніх справ України, які поінформують Вас про прийняті рішення.

Хід розгляду взято на контроль.

● РОЗДУМИ З ПРИВОДУ

Віталій КОРЖ,
народний депутат України
IV і V скликань (фракція БЮТ)

Перед кожним виборцем постає проблема: кому, якій політичній силі можна вірити? А кому з осіб і політичних партій вірити не можна?

У діючому уряді й “тілючому” парламенті **править бал** найголовніший регіонал, тобто “двічі несудимий” проФФесор, який хоче “правити” далі.

Пані Інна Богословська допомагає йому “правити” з правових питань, бо займає відповідальну посаду заступника міністра юстиції (!), а отже, безпосередньо представляє Феміду в уряді й Партії регіонів.

Яскравим прикладом того, які методи застосовує Партія регіонів проти своїх політичних опонентів, є виступ Інни Богословської нещодавно у прямому ефірі Радіо “Свобода”:

СЛУЖИТЕЛЬКА ФЕМІДИ НА ТЛІ КОДЕКСУ ЧЕСТІ

Зиновій Фрис (ведучий програми Радіо “Свобода”): Скажіть, пані Богословська, чи ці позачергові парламентські вибори щось вирішать у сенсі повернення до повного правового поля?

Інна Богословська: По-перше, ми пройдемо випробування на законність тоді, коли деякі політичні сили будуть намагатися не визнати результатів виборів. Це вже очевидно... (тут і далі виділення моє — В. К.)

Зиновій Фрис: Які це політичні сили?

Інна Богословська: Я думаю, що це насамперед Блок Тимошенко, який готується. І в нас є достеменна інформація, що зараз збираються люди, які повинні стати на майдани після дня голосування і вже цим показувати, що вони не визнають виборів (...). Це не є нормальним для держави, як не є нормальним те, що намага-

ються вбити людям у голову, що меншість у парламенті зможе диктувати свої умови.

Зверніть увагу: заступник міністра справедливості (бо слово юстиція перекладається з латини як справедливість) привселюдно, виступаючи в ефірі на всю Україну, стверджує, що у неї є достеменна інформація про те, що Блок Юлії Тимошенко задля дестабілізації ситуації в Україні заздалегідь готується, щоб стати на майдани і намагатися не визнати результатів виборів.

Хоч пані заступник міністра справедливості знає, що саме Блок Юлії Тимошенко виступив проти тієї нахабної фальсифікації результатів волевиявлення виборців, яку впродовж першого півріччя 2007 року здійснила Партія регіонів.

А отже, саме БЮТ найбільше зацікавлений, щоб ці позачергові вибори відбулися. І саме БЮТ найбільше прагне, щоб результати народного волевиявлення не змогла сфальсифікувати жодна політична сила.

Бо саме регіонали, тобто колеги пані Богословської, разом із комуністами і соціалістами, через рік після виборів 2006-го, наплювавши на результати народного вибору, за рахунок перекуповування депутатів з інших фракцій змінили політичну структуру Верховної Ради, вибудовуючи власну конституційну більшість, аби потім ліквідувати інститут президентства і змінити конституційний лад.

Але, як бачимо, “юридично відповідальна” пані заступник міністра справедливості має інші уявлення про справедливість. Не кажучи вже, що на підтвердження своїх слів вона не може навести жодного доказу. На жаль, у нас вистачає людей, які здатні повірити у будь-що.

І. Богословська намагається перекопати слухачів, що у неї (вона каже: “у нас”) є “достеменна інформація”, а насправді у

неї є лише плітки і страх. Страх, що коли БЮТ прийде до влади, то знову Юлія Тимошенко перекине всі канали тіньового бізнесу, порозриває корупційні зв’язки, почне реприватизацію й забере в олігархів награване народне добро, ліквідує безподаткові зони, перекине канали контрабанди і знайде “на рівному місці” десятки мільярдів гривень, прихованих азаровоянуковичами у паперах і на рахунках їхніх навколобюджетних комбінацій.

Та цього у жодному випадку не можуть допустити нинішні “правителі”!

А може, І. Богословська так упевнена в однобічності й керованості суддівського корпусу, що не боїться жодних наслідків своєї відверто образливої інсинуації? Чи не тому вона поширювала подібні наклепи і на своїй прес-конференції 18 вересня.

А я вважаю, що зараз для нас, чесних громадян України, важливо не те, чи відповідатиме перед судом представниця Партії регіонів, а те, як ми — виборці — відповімо на це під час голосування.

Вони намагаються перемогти правду за допомогою брехні. Намагаються перемогти нас, шановні громадяни.

Воістину — ясне, чисте і біле їх дратує. Вони більше звикли до тіньового, темного, чорного...

Отож і міркуйте, шановні громадяни: кому з осіб і політичних партій можна вірити, а кому за будь-яких умов у жодному разі вірити не можна.

Р. С.: Партійний керівник пані Богословської, тобто лідер Партії регіонів Віктор Янукович, виступаючи 23 вересня 2007 року в Миколаєві, заявив, що саме вони, регіонали, збираються “організувати акції протесту у випадку фальсифікації виборів”.

Як бачимо, насправді є достеменна інформація, що зараз збираються люди, які повинні стати на майдани після дня голосування.

Ось тільки збираються зовсім не з Блоку Юлії Тимошенко... Функціонери і прихильники Партії регіонів, за сприяння одіозного пана Черновецького фактично окупували Майдан Незалежності в Києві за тиждень до виборів!



КОМУНАЛЬНО-УРЯДОВИЙ БЛЕФ

Петро АНТОНЕНКО

Швидкоплинна виборча кампанія спонукала політиків, насамперед із потопаної правлячої коаліції, сипати обіцянками, проектами, планами та програмами.

Чергова “фішка” Партії регіонів — обіцянка посилити роль місцевого самоврядування. Навіть у сенсі формування бюджету: робити це знизу, стільки-то гарантовано залишити на місцях (називають аж 15 %).

Яка гарна ідея! Ну, все в дусі розвинених демократій, країн ЄС і НАТО, якими регіонали чомусь лякають малих дітей. І перегукуються з виборчою “фішкою” соціалістів.

Але виборці чомусь скептично ставляться до ідей та обіцянок.

“Е що сказати!” — радо рапортують регіонали. І кажуть чергові слова, розповідають черговий міф. На цей раз — комунальний.

Ще на початку року уряд і парламент роздзвонили про “нечувану підтримку” житлово-комунальної сфери. Називали солідні суми з бюджету, виділені насамперед на реконструкцію, ремонти, розширення мереж.

Тут треба б додати одне застереження: а навіщо взагалі це видавати за якусь героїстичну, зокрема й щодо субсидій? Кому ж, як не державі, підтримати цю добиту за десятиліття ще радянських часів сферу, що стосується практично кожного громадянина?

Але найцікавіше, що вийшло багато галасу з нічого. Я поцікавився на своїй рідній Чернігівщині, який золотий дощ пролився на її житлово-кому-

нальну сферу? Звернувся до керівників галузі області й обласного центру, служб, які доглядають, ремонтують наші будинки, опалюють їх, подають воду. Лейтмотивом стала тема підготовки до зими.

Картина нагадала анекдоти радянських часів, коли все якось робилось, але не відомо, як. Підготовка до зими йде повним ходом, незважаючи на “сприяння” уряду. І назвали чиновники цікаві цифри. На 2007 рік з бюджету держави було виділено на комунальну сферу області 65 мільйонів гривень. Насамперед на реконструкцію котелень, тепломереж тощо. Так-от, “виділено” — це лише побутовою мовою означає “покладено на стіл”. У лексиконі чиновництва це — обіцянка. Станом на 1 вересня область отримала лише 23 мільйони. Але й це не все: освоєно тільки 4 мільйони. За дві третини року!

Де ж решта, хоч із тих, що надійшли? Застрягли у тендерах. Усе в нас уміють спотворити. Так і тендери, тобто пошук за конкурсом найвигодніших поставальників, виконавців робіт. Керівники комунальних служб розказують, як Тендерна палата України гальмує роботи, стала мало не рекетиром. Палата і всілякі посередники при ній смочуть гроші з комунальників за реєстрації, видачу бланків. Побори сягають 12 тисяч гривень. Зате тендери повзуть, як черепаха.

Попутно — повна аналогія з очолюваним соціалістом Цушком МВС. При міліції також розплодилось безліч різних фірм і фірмочок, що паразитують на видачі паспортів, бланків, номерних знаків. Одна система...

Та повернімося до комунального блефу. Місцева влада, про яку дехто так гарно забалакав під вибори, змушена покладатися на себе. Бо зиму не перенесеш, це не вибори. Комунальники всю величезну підготовку до зими ведуть власним коштом. Реконструкції також. Дехто вже й не радий, що почав, — не знає, як і чим завершити. Надіялися ж на оті “виділені” десятки мільйонів. “Ще місяць такої роботи, і збанкрутуємо”, — зітхнув керівник однієї зі служб.

Те, що багато робіт у комунальників почалося — і мусило початися! — ще з весни, уряд, схоже, не турбує. Як і те, що кошти, кинуті, як собаці кістка, у листопаді—грудні, просто нереально освоїти. Почнеться пошук лазівок, як цими коштами компенсувати вже понесені затрати. Чи, може, гроші взагалі пропадуть? Цебто, повернуться благодійникам в уряд. Все в каламутній водичці. Це називається — економіка “уряду професіоналів”.

І ще про один міф, що стосується кожного з нас, — житлово-комунальні тарифи. Знову блукають чутки про чергове їхнє підвищення. І це після дикунського торішнього стрибка. Я поцікавився у керівників комунальної сфери, чи чутки про подорожчання правди. Дуже ймовірно. Хіба ж в менших розмірах і не так одразу. Але всі передумови, вся мотивація уже є: тотальне подорожчання всього. Комунальники назвали, як і на скільки вже цього року подорожчали для них газ (ще з січня!), електрика, труби, запчастини, навіть хлорка для води. Тут фігурують і 10, і 13, і більше відсотків. Тобто, інфляція, і значно більша, ніж нам торочить уряд. Інакше як цинізмом не назвеш заяви: мовляв, газ чи вода подорожчали для підприємств, не для населення. Але вже завтра це подорожчання вдарить по всьому населенню. По отому самому виборцеві, якому зараз щедро навішують на вуха обіцянки.

ДО РЕЧІ, СУД РОЗІБРАВСЯ

Суд визнав недостовірною і наклепницькою інформацію, яку поширила Інна Богословська проти Юлії Тимошенко.

Суд визнав недостовірною і такою, що має наклепницький характер, інформацію, яку поширила кандидат у народні депутати від Партії регіонів Інна Богословська на прес-конференції 18 вересня.

Про це йдеться у рішенні Окружного адміністративного суду міста Києва, прийнятому 25 вересня за позовом кандидатів у народні депутати від БЮТ Тимошенко, Турчинова, Швеця і Яценка до Богословської про визнання її дій неправомірними.

За словами представника БЮТ у суді Володимира Пилипенка, суд подивився з позицією Юлії Тимошенко й Олександра Турчинова і встановив, що поширення відомостей, яке відбулося на прес-конференції 18 вересня, було здійснено Богословською без перевірки правдивості інформації, яку вона проголошувала, і встановлено, що інформація, яку поширила Богословська про кандидатів у народні депутати, зокрема про Юлію Тимошенко й Олександра Турчинова, недостовірна і має наклепницький характер.

Суд встановив, що на момент проведення І. Богословською прес-конференції у неї не

було жодних об’єктивних доказів, які давали б право проголосувати такі відомості.

“Хочу відзначити “професіоналізм” відповідачки Богословської, яка не спромоглася жодним чином юридично обґрунтувати свою позицію. Вона обґрунтовувала її тільки купкою Інтернет-вірізок і якимись сумнівними книжками незрозумілого походження”, — сказав Володимир Пилипенко.

Натомість БЮТ, за його словами, представив рішення судів останньої інстанції, які спростовували твердження Богословської. “Відповідно до цього суд зробив висновок про те, що на момент прес-конференції жодного права висловлюватися таким чином Богословська не мала, оскільки відомості неправдиві, — сказав Пилипенко. — Суд також визначив, що протягом усієї прес-конференції Богословська поширювала такі відомості і стосовно Турчинова, і стосовно Тимошенко, і що характер, форма та зміст висловлювань чітко свідчать, що Богословська агітувала проти Блоку Юлії Тимошенко з порушенням закону”.

3 сайту БЮТ

Володимир ПРОЦЕНКО,
спецкор “Слова Просвіти”

Лист п'ятий

ТАЄМНИЧИЙ ЧОРНОМОРСЬКИЙ ФЛОТ...

Щоразу, коли зустрічаю на вулицях Севастополя військових, замислююсь, чи варто було давати згоду на базування на території нашої держави потужного Чорноморського флоту Росії без згоди мільйонів українців. Політичні події часів поділу флоту розгорталися навколо територіальної цілісності Української держави в непорозуміннях і дестабілізації. Проросійські кола Севастополя разом з можновладцями Російської Федерації нав'язали нашим урядовцям ідею тимчасового перебування Чорноморського флоту в Криму.

Згідно зі ст. 17 Конституції України, на території держави не допускається розташування іноземних військових баз. Але Президент Леонід Кучма ініціював у Верховній Раді прийняття конституційних “Перехідних положень” з цього приводу. Народилась дивна стаття 14 некоректного змісту: “Використання існуючих військових баз на території України для тимчасового перебування іноземних військових формувань можливе на умовах оренди в порядку, визначеному міжнародними договорами України, ратифікованими Верховною Радою України”. Кучма свідомо здає частину Севастополя сусідній державі. Відступництвом від присяги на вірність українському народові він забезпечив собі необмежену підтримку правлячих кіл Російської Федерації та “авторитет” серед кримських шовіністів. За цей “подвиг” проросійська Севастопольська міська рада винесла ухвалу присвоїти Леонідові Кучмі звання “Почесного громадянина Севастополя”. А ось підписати Угоди про взаєморозрахунки, пов'язані з поділом Чорноморського флоту, Прем'єр-міністрів України Лазаренку постановою № 505 від 27 травня 1997 року доручає його підлеглий, перший віце-прем'єр-міністр Василь Дурдинець. Докерувались!

Який же внесок у зміцнення національної безпеки України зробив за десятирічне базування в Криму Чорноморський флот? Ніякого! Навпаки, він приніс народу України матеріальні й моральні збитки, відкрито працюючи на зміцнення безпеки Росії. Колишня проблема Тузли, висадка десанту на українське узбережжя, зрив натівських навчань у Криму, несанкціоновані цьогорічні постріли — все це посягання на безпеку України, завдання українцям значної матеріальної шкоди.

Уявіть, що кілька десятків російських расистів за підтримки однодумців Вітренко перетинають державний кордон і прибувають у Феодосію на акції протесту, а потім безперешкодно повертаються в Росію. В той же час Росія на Далекому Сході проводить аналогічні натівські навчання. Хто відповість за те, що наше військо втратило обладнання і сучасну техніку на 8 мільйонів доларів США? Скоено цілеспрямовану акцію, що знизила боєздатність українського війська й підірвала безпеку держави. Організаторів цієї акції слід притягти до відповідальності.

Інший випадок, коли десант Чорноморського флоту без попередження висаджується на українське узбережжя, а українське військо ніяк не реагує. Це наводить на думку, що повний контроль над українськими маяками з боку ЧФ неприпустимий, це робить наші морські кордони відкритими. В угоді від 28 травня 1997 року між Україною і Російською Федерацією про статус і умови перебування Чорноморського флоту на території України, про співдію в захисті кордонів нашої території сусіднім військом не йдеться. Росія може не “помітити” вторгнення на нашу територію окупаційних військ третьої держави і продемонструвати позицію невтручання.

Не вигідно Росії інтегрувати Крим в Україну. Де ще можна знайти дурнів, які власними силами утримують гігантський флот за мізерні подачки? Інститут ім. П. С. Нахімова готує офіцерів, а севастопольці, особливо жінки, працюють на об'єктах ЧФ у складі воєнізованої охорони й отримують невелику платню. Військові частини ЧФ дають у суборенду приміщення громадянам України, неліцензовано продають громадя-

нам України перекуплену в нашій державі воду й електроенергію. Дуже прикро, що ці порушення не можуть активувати громадяни, а наглядова міждержавна комісія бездіє.

Протягом останніх двох років екологічний стан акваторії Севастопольської бухти, де базується ЧФ, значно погіршився. Вода перенасичена відпрацьованими мастилами, в районі базування кораблів ЧФ морська живність вимерла, а мідії мають при смак нафти. Безвідповідальність ЧФ за екологічний стан орендованих об'єктів очевидна. Вимоги, зазначені в ст. 3 Угоди, уряди України і Російської Федерації не виконують.

Командування ЧФ розгортає антиукраїнську інформаційну політику, гуртує навко-

мітингу. Він з гордістю відповів, що офіцер Російської Федерації, і крім свого державного прапора інших не визнає, а мітингує за громадянські права росіян Севастополя. Він не приховував своєї ненависті до України й українців і хотів би бачити Україну частиною Росії. Імперські погляди молодих захисників Росії виявляються не тільки у стосунках з українцями, а й з іншими народами, що набули самостійності. Не тільки офіцери сусідньої держави беруть участь в українських мітингах, а й робітники та службовці підприємств Чорноморського флоту, що мають подвійне громадянство, заборонене в нашій державі. З неофіційних джерел відомо, що у Севастополі діє відділ міліції Спеціального управління МВС Російської

розгалужену мережу. Кажуть, що багато розвідувальних російських структур на нашій території займається підприємницькою діяльністю, і можна тільки здогадуватися, в який бік спрямовано їхні прибутки.

Окрім вказаних громадянських привілеїв росіян в Україні, непоодинокі факти, коли офіцери ЧФ виходять у відставку, живуть у Севастополі, а пенсію отримують в Росії. Працюючи і далі на підприємствах України до набуття права на пенсію за віком, вони не відмовляють собі й у такому праві.

Тож виводити Чорноморський флот з території України 2017 року росіяни не збираються. Деякі їхні режимні об'єкти, розміщені у Севастополі, так і залишились таємними для нашої держави. Подейкують, що дякуючи Чорноморському флоту, Україна залишається ядерною державою. Це цілком можливо, оскільки ЧФ має в своєму потенціалі три ракетно-технічні бази і ракетно-ремонтний завод; шахти для розміщення російських ракет з ядерною зброєю не мають аналогів у світі, а за своїми технічними характеристиками не можуть бути розташовані, наприклад, у Новоросійську чи деінде. Це ризик для життя і здоров'я громадян Севастополя.

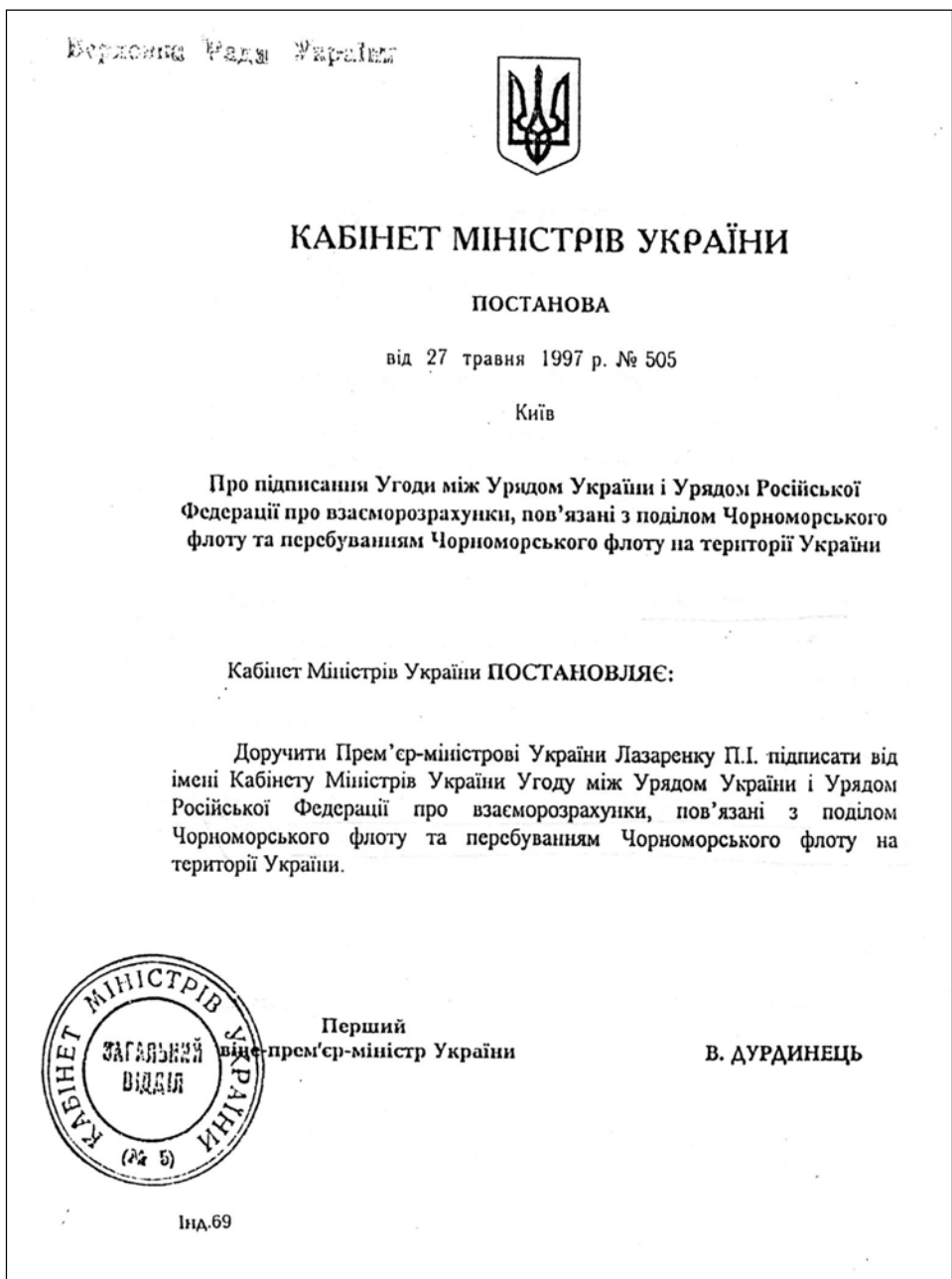
Ще одна екологічна проблема — розміщення в Севастополі об'єктів радіаційно-хімічних військ, двох хімічних складів, хімічної лабораторії, що належить війську сусідньої держави. Хто може гарантувати безпечне використання цих засобів? Хто контролює рівень хімічної забрудненості? Постає проблема безпеки життя і здоров'я громадян, під лафети якої нас кинув колишній Президент України Кучма, не давши жодної копійчини на реабілітацію здоров'я тисяч людей. Не меншу небезпеку для людей становлять об'єкти радіорозвідки, склади авіаційного палива, склади зброї, а на околицях Севастополя діє випробувальний центр нових зразків озброєння.

Яка безпека для севастопольців від забрудненого об'єктами Чорноморського флоту навколишнього середовища — невідомо, але ні я, ні мої діти не хочемо бути піддослідними кроликами, і вимагаємо за всі роки несанкціонованої дії на наше здоров'я надати компенсацію і негайно прибрати це пекло з нашої Батьківщини. Чи змогла б наша влада розмістити ці об'єкти, наприклад, під Кабінетом Міністрів чи Верховною Радою? Ні! Але компенсації на лікування ці чиновники отримують за нас сповна. Якщо хоч для одного громадянина рішення влади робить шкоду — геть такі рішення і тим більше, геть таку владу.

Якось я привів дитину до стоматологічної поліклініки, що на вул. Леніна, і звернув увагу на будинок 27 із кодовим замком на дверях, до якого періодично заходили офіцери ЧФ та цивільні. Знайомі, що мешкають поруч, “просвітили” мене: “Тут розміщено військову розвідку ФСБ Росії”. Круто! Знаючи можливості цієї служби, наша влада, мабуть, чи не вся завербована і виконує завдання керівництва Росії. Такі завдання щедро фінансують. І це відчувається в діях урядових структур і депутатського корпусу України, в законах, що приймаються, відчувається у ставленні влади до українських громадян. Все роблять для того, щоб ми розчарувалися в незалежності й відмовились від європейського вибору розбудови держави.

Українська громада Севастополя дружнo підтримувала “Студентське братство”, керівник якого Олег Яценко вимагав передачі Україні незаконно захоплених маяків. За домовленостями між Україною і Російською Федерацією, датованими травнем 1997 року, цю проблему слід розв'язати окремою угодою. Досі угоду не укладено. За судовими рішеннями, маяки належать Україні. Військо Росії силоміць утримує ці навігаційні об'єкти, щоб гарантувати свою безпеку. Нам потрібні ці об'єкти, щоб забезпечити надійні кордони України. Мені стало дуже прикро, коли голова Ленінської районної держадміністрації В. Галічий звернувся з позовом до суду на начебто протиправні дії “Студентського братства”, а суддя з антиукраїнськими поглядами заборонив пікети. Ці два чиновники держави України прийняли рішення на користь безпеки Росії. За такі дії в Росії їх негайно притягли б до відповідальності, а в нашій державі, на жаль, керують подібні Галічому і, як кажуть, “ворон ворону око не виклює”...

ЛИСТИ З СЕВАСТОПОЛЯ



ло себе шовіністів, допомагає їхній спрямованій діяльності на знищення української державності. Сепаратистське збіговисько під назвою “Русская община Севастополя” знайшло притулок у будинку офіцерів, а газету цього збіговиська друкують на поліграфічному підприємстві ЧФ “Флаг Родины” поряд з іншим пасквілем, названим московською церковною громадою Криму “Русич”. Це відверта позиція чужинського флоту. Навіть головна газета ЧФ “Флаг Родины” своїм змістом не відображає задекларованих позицій президентів України і Російської Федерації, які вони підписали 31 травня 1997 року, і не веде до зміцнення дружби між українським і російським народами.

Вивчаючи контингент учасників масових заходів за участю представників російської громади Севастополя, серед мітингувальників я виявив активістів офіцерів ЧФ. Вони розмахували російськими прапорами і горлалі: “Севастополь — русский город!” Одного з них запитав, чому він бере участь у

Федерації з певними повноваженнями, в якій входить видача російської вкладки до паспорта громадянина України тим, хто працює на підприємствах ЧФ, статистичний облік громадян Росії у Криму, їхня прописка як мешканців Москви, організація виборів. Ось чому мер Москви Лужков почувається у Севастополі господарем, відкрито будує будинки, московську школу, московські ВНЗ, а більшість депутатів Севастопольської міської ради приймає антиукраїнські рішення, нав'язує подвійне громадянство в Україні, щоб не відповідати перед законом за кримінальне відступництво. Одна з московських виборчих дільниць у Севастополі розміщувалась у будинку офіцерів ЧФ, тепер її перенесено в новозбудований московський культурний центр на пл. Нахімова. Більшість громадян Севастополя — суб'єкти виборів двох держав. Можливо, така ситуація і в інших населених пунктах Криму і сходу України, адже окрім російської міліції в Україні діють органи ФСБ і мають свою

Продовження.
Початок у ч. 38 за 2007 р.

Андрій ІЛЛЕНКО

НОВИЙ НАЦІОНАЛІЗМ

Новий український націоналізм повинен стати принципово новою ідеологічною цілісністю, а саме державницьким інтегральним націоналізмом XXI століття. Шлях такого перетворення не буде легким, але без його проходження годі говорити про якусь перспективу.

Засади нового українського націоналізму:

Авторитаризм — принцип побудови держави і всіх інших соціальних інституцій. По-перше, він виявляється у створенні чіткої ієрархічної системи управління, де керівник несе персональну відповідальність за всі свої рішення. Тобто обсягу влади має дорівнювати обсяг відповідальності за неї.

По-друге, авторитаризм передбачає демонтаж збанкрутілої й неефективної системи політичної демократії, яка не зміцнює сили нації, а навпаки, сприяє її деградації. Задурюючи людям голови ілюзію політичної боротьби, демократія насправді — прикриття системи, за якою правлячу верству складають пройдисвіти, покручі, холуї й дегенерати, фізичні й моральні потвори, які дбають лише про особисте збагачення.

Тому, керуючись принципом авторитаризму, ми зможемо змінити наразі цей ганебний стан, привівши до влади справжню національну еліту — морально зрілих синів і дочок свого народу.

Тільки така еліта спроможна вивести нас із тотальної кризи. Ніяка демократія як правління найгірших ніколи на це не буде здатна. Подальша “боротьба” політичних партій, які насправді є конторами з обслуговування інтересів олігархів та плацдармом для найбезпринципніших кар’єристів, ще більше погіршуватиме ситуацію, знищуючи наш народ.

Політична боротьба в середовищі нації неприпустима. Політичні партії слід ліквідувати. Принцип політичного представництва через політичні партії варто замінити принципом професійного представництва всіх верств нації. Будь-яке політичне життя поза державою неможливе.

Великодержавність означає побудову не просто держави, а могутньої, великої України, бо якщо Україна не стане великою, її взагалі не буде.

Сучасна епоха ставить перед нами нові умови. Доба національних держав у традиційному розумінні цього слова остаточно завершується. Настає епоха регіональних центрів сили, яких буде небагато, але навколо них концентруватиметься вся політична й економічна могутність. Ті національні держави, яким масштаб не дозволяє бути могутніми центрами впливу, в нових умовах багатопольярного світу просто не зможуть стати глобальними гравцями і в кращому разі будуть змушені долучатися до вже існуючих.

Ці принципово нові умови не можуть не торкнутися й націоналізму, змушуючи його суттєво перебудуватися. Тому годі сподіватися на успіх, якщо ми й далі стоятимемо на ідеологічних позиціях позаминулого століття і вперто ігноруватимемо те, що відбувається навколо.

Ми маємо згадати свої великодержавницькі амбіції: ми не народ-страждалець (саме так намагаються представити нас деякі націонал-мазохісти), а могутня нація-переможець. Тому згадаймо ту традицію, яка давала нам силу бути переможцями серед народів. Цю традицію ми умовно назовемо давньоукраїнською. Тільки наснажуючись

МИ МАЄМО СТАТИ ВЕЛИКОДЕРЖАВНОЮ НАЦІЄЮ

із цього джерела, українська ідея могла наповнюватися реальним змістом і творити дивовижні форми життя: найбільша держава Середньовіччя Київська Русь, унікальний феномен українського козацтва — все це має безпосередній стосунок до цієї традиції. Саме тому Російська імперія узурпує право на це життєдайне джерело.

Геополітичні реалії змушують нас бути великою державою. Великий рівнинний простір від Уралу до Карпат і від Чорного до Балтійського морів передбачає домінуючий центр, який є одним із глобальних центрів сили. У різні історичні періоди на цьому Великому просторі були різні державні центри: Київська Русь, Золота Орда, Велике князівство Литовське, Річ Посполита, Російська імперія, СРСР. Це держави різної природи і з різними етносами-домінаторами, але їх об’єднує те, що вони були одними з наймогутніших держав свого часу і їхня могутність не обмежувалася цією великою рівниною. Сама природа Великого простору така, що одночасно на ньому не може існувати кілька рівноцінних центрів сили. Завжди буде домінувати один центр, питання лише в тому, де він — у Москві, Варшаві чи Києві.

Ми повинні наразі подолати комплекс меншовартості й на повний голос заявити про свої великодержавницькі амбіції, почавши боротьбу за право бути метрополією під стягом тисячолітньої державницької традиції. Ми повинні перестати поводитися як упосліджені на національну меншину, заклопотана захистом своїх культурно-лінгвістичних прав. Ми маємо розвинути великодержавність на основі своєї культури як джерела розвитку цілої цивілізації. Ми перетворимося на центр тяжіння не тільки Східної Європи (яка нині ще здатна, на відміну від Західної, стати центром Європейського відродження), а й цілого континенту, що вже агонізує від втрати власного генофонду й культурного обличчя.

Форма майбутньої Української держави, звичайно, буде цілком нова. Це буде щось на кшталт наддержави — цивілізації, основа могутності якої ґрунтуватиметься на характері інформації, що вона продукуватиме.

Політика збереження й помноження національного генофонду має два аспекти. По-перше, це чітке усвідомлення катастрофічного стану європеїдної раси, проти якої триває планомірна війна на знищення. Оскільки українська нація — її органічна частина, то доля раси — і наша доля. Годі сподіватися, що коли вся Європа



Андрій Ілленко на вечорі пам'яті Романа Шухевича

перетвориться на семіто-негроїдомонголоїдний субстрат, то наша доля може бути інша.

По-друге, оскільки українська нація — нація-асимілятор, то ми маємо чітко визначати, хто може бути асимільований, а хто ні. Очевидно, ми повинні асимільовувати лише представників європеїдної раси, бо міжрасове змішування призведе до знищення нашого генофонду.

Поняття держави й нації повинні збігатися. Нація — це гомогенна спільнота, яка базується на біологічній основі — расі та культурних, мовних, ментальних ознаках, що вирізняють її серед інших націй цієї раси. Відповідно ні про які “національні меншини” в рамках єдиної нації-держави не може бути мови.

Подолання демографічної катастрофи й відновлення генофонду нашого народу — ось першочергове завдання українського націоналізму.

В Українській державі нормою мають бути сім’ї з трьома—п’ятьма дітьми. Дитяча і молодіжна політика повинна стати стратегічним напрямом політики державної.

Антиолігархізм — це усвідомлення необхідності демонтажу економічної системи олігархічного капіталізму, яка існує у зв’язі з політичною системою парламентської демократії. Усі ресурси нашої країни перебувають під контролем купки бариг неукраїнського походження, які, паразитуючи на тілі нашої нації, отримують свої надприбутки.

Водночас, для прикриття такого стану справ та замилювання очей нашому народові, вони створили ширму, яку називають демократією. Перетворившись на закри-

ту страту, політична й економічна псевдоеліта, яка в абсолютній більшості складається з дегенератів, поділилася на партії, які нібито ведуть між собою боротьбу. Насправді ж усі вони — це єдина клоака, яка існує за одні й ті ж гроші, й єдина мета життя якої — отримання ще більшої кількості грошей у свої кишені.

Олігархічна система призводить до ситуації, коли державою, її народом і національним багатством розпоряджаються антиукраїнські виродки, які розцінюють нас лише як поживу, з якої можна викачувати ресурси.

Систему паразитизму слід змінити. Ми повинні створити надпотужну державу, що контролюватиме стратегічні галузі господарства, об’єднані у виробничі синдикати, де буде досягнуто компромісу між приватними роботодавцями, працівниками та державою. Тільки економічна потужна держава, підтримана своєю нацією, зможе провести масштабну націоналізацію награвованого майна, знищити олігархічну систему та звільнитися від диктату транснаціональних корпорацій.

Побудова **нового соціального ладу** повинна ґрунтуватися на арийських принципах суспільного устрою, тобто поділу соціуму не на ворогуючі класи, а на продуктивні суспільні верстви: продуцентів духовних цінностей, управлінців та військових, державних службовців та продуцентів матеріальних цінностей. Кожна з цих верств, належність до яких залежала б від особистих якостей людини, виконувала б свою, не менш важливу, ніж в інших, функцію. Тільки такий лад

гарантує можливість творення гармонійного й справедливого суспільства.

Осягнення сутності національної культури полягає в сприйнятті її як життєвого простору нації, усвідомлення тисячолітньої традиції національної культури й її невичерпної сили. Це розуміння залежності рівня культури та її змісту від сили і природного генія народу, що її творить. Культура — це духовний вплив сили народу.

Продовження тяглості традиції інтегрального націоналізму. Намагання штучно представити український націоналізм як замкнене й відрізане од світу явище, яке нібито не мало нічого спільного з іншими схожими рухами в інших країнах, не витримує критики.

Без правильного осмислення ідеологічної спадщини 20—30-х років XX століття нам не вдасться створити нову життєдаїну ідею націоналізму. Йдеться не тільки про український націоналізм (хоч про нього насамперед), а про всі інтегральні рухи тих часів.

Слід усвідомити, що перемога націоналізму в одній Україні все одно не дасть змоги одразу виконати програму-максимум. Її можна виконати тоді, коли сумарна політична й економічна вага націоналізму в цілій низці потужних європейських країн не дозволить знищити зародки Нової Європи ззовні.

Але друга хвиля консервативного прориву не відбудеться, якщо не буде знято анафему з його першої хвилі. Доки не буде кардинально переоцінено роль інтегрально-націоналістичних режимів у першій половині XX століття, доти вся права Європа буде відрізнена від свого коріння й нідітиме на манівцях ліберального метанаративу.

Ключовий момент цього процесу — редемонізація націонал-соціалізму. Цей рух, доволі еклектичний, маючи чимало вад, очевидно, є наймасштабнішим з усіх інтегральних рухів часів першої хвилі консервативної революції, і саме тому став першим об’єктом безпрецедентної історичної фальсифікації з боку переможців у Другій світовій війні, яка, по суті, була війною трьох ідеологій — інтегрального націоналізму, комунізму й лібералізму. Варто відзначити, як легко “такі різні” комуністи й ліберали об’єдналися для боротьби проти націоналізму. Це ще одне свідчення того, що комунізм і лібералізм мають одну метафізичну основу й орієнтовані на одну мету, відрізняючись лише в методах.

Отже, без редемонізації націонал-соціалізму, яка повинна відбуватися в руслі історичного ревізйонізму, що вже став цілісною науковою школою, незважаючи на шалений тиск ліберальної системи, не буде Нової Європи і Великої України. Потрібно висвітлити ці рухи, їхню суть, не оминаючи і їхніх помилок та прорахунків, часто неприпустимих і фатальних. Не треба ані прикрашати, ані захоплюватися цими рухами. Варто просто й чесно вказати на позитиви, які були в тому ж націонал-соціалізмі, порівняти їх із негативами й підбити підсумки. І крок за кроком поширювати правду, звільняти свідомість від абсурду й брехні.

Таким чином, підводимо ризик під розділом, який мав накреслити обриси нового націоналізму, або ж соціал-націоналізму, який на місці ретроспективності, вторинності, ліберальності, пасивності, ілюзорності ставить авторитаризм, великодержавність, політику збереження і помноження українського генофонду, антиолігархізм, арийський суспільний лад, осягнення сутності національної культури й традицію інтегрального націоналізму.

Далі буде.



Вишкіл молодих патріотів





“Чому ніхто не докопується до своїх національних коренів?”

— **Пане Сергію, розкажіть, де Ви народилися, яким було Ваше оточення з дитинства.**

— Я народився 1964 року у Краснодарі в українській родині. Батько працював прохідником у шахті, мати — вантажницею на лісоскладі. Оточення, крім родини, було всуціль чужомовним: закінчив школу з російською мовою навчання. Упродовж п'яти років працював прохідником на шахті ВО “Краснодонвугілля”. Теж усюди російська мова, а нерідко і зневажливо кинуте щодо української — “телячий язик”.

У моїй душі давно жевріло питання: чому так діється на правічню українській землі? Чому ми приречені терпіти і мовчати, заливати горілкою свої біди і гризоти? Чому ніхто не докопується до своїх національних коренів, не прислухається до тихого пульсування того джерела, яке замулило, засипали, а нерідко ще й бетоном залили зверху?

— **І як те джерело пробилось нагору, як у Вас виник спротив системі русифікації, нівелювання національних рис у Луганську?**

— У вересні 2005 року я став студентом-заочником Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля. Вирішив набути фаху журналіста. А все розпочалося з приймальної комісії. Я звернувся туди, чи можна навчатися українською мовою. Отримав відповідь: лише російською. Отож усупереч статті 10 Конституції України, статті 28 Закону України “Про мови в Українській РСР” (цей закон діє й досі) та іншим нормам українського законодавства, викладання в університеті ведеться мовою іноземної держави, північного сусіда. Українцві ж доводиться або навчання кидати, або опрацьовувати всю літературу під час підготовки до лекцій, іспитів російською мовою, нею ж відповідати і під час семінарських занять.

Я написав скаргу на ім'я ректора університету О. Л. Голубенка і цього разу отримав відповідь українською мовою: вас неправильно поінформовано, вступаєте на відділення журналістики і зможете, згідно зі своїм конституційним правом, навчатися українською. Я вступив на заочне відділення, сумлінно готувався до складання зимової сесії. Але, як виявилось, переважну більшість лекцій викладачі читали російською мовою. Методичні вказівки до виконання контрольних робіт по курсу “Історія світової літератури” теж надавали чужою мовою. Знову написав скаргу ректорові.

Така моя поведінка декому не сподобалася, почався тиск на мене, дехто почав виганяти з лекцій, мовляв, я заважаю нормальному навчальному процесові. Хотіли спровокувати скандал, але я вирішив діяти лише у правовому полі.

Знову, вже втретє, звернувся до ректора як керівника навчального закладу, в якому порушують статті чинної Конституції. Мене прийняв пан ректор. І невдовзі надійшла від-

УКРАЇНЕЦЬ, ЯКИЙ НЕ ЗАХОТІВ СТАТИ МАЛОРОСОМ

Ім'я Сергія Мельничука, донедавна студента факультету журналістики з Луганська, а нині — приватного підприємця, який у судах прагне відстояти своє право на рідній українській землі, в незалежній державі Україна навчатися державною українською мовою, відоме вже у всьому світі. Тільки у рідному Луганську так і не зрозуміють, чому цей молодий чоловік не захотів, як всі, навчатися у Східнослов'янському національному університеті ім. В. Даля і судиться з рідним ВНЗ. І за що — за право чути на лекціях з уст викладачів українську мову, опрацьовувати українські підручники, спілкуватися з викладачами державною мовою і листуватися з чиновниками ВНЗ теж. Хіба тут є щось протиприродне?

Нещодавно пан Мельничук відвідав ВУТ “Просвіта”, нашу редакцію. Пропонуємо до вашої уваги інтерв'ю з цією мужньою людиною.



фото О. Литвиненка

повідь від проректора з науково-педагогічної роботи І. Бузько, який ректор доручив розглянути мою скаргу від 9 січня 2006 року. На жаль, у цій відповіді не було підтверджено порушення моїх конституційних прав — мовляв, цей конфлікт побудовано на емоціях. Тому довелося звертатися до суду.

Не розповідатиму, який тиск чинився на мене, скільки витрачено сил і нервів, коштів. Але я не здавався. Щоб мати час готуватися до судових засідань, вирішив узяти академічну відпустку для захисту своїх конституційних прав. Мені відповіли, що можуть дати “академку” лише за станом здоров'я. Я не хотів писати таку заяву. Тому мене відрахували з університету.

Звертався до суду. До прокуратури. Зустрівся з народним депутатом України, правозахисником Левком Лук'яненком і через нього звернувся до Президента України.

— **І що було далі?**

— 6 листопада 2006 року Жовтневий районний суд м. Луганська у складі судді І. Чаркіної і при секретареві С. Тимофєєвій розглянув адміністративну справу за моєю скаргою.

Допитані в суді свідки підтвердили, що лекції читали російською мовою. Вказані обставини підтверджували ксерокопії пояснювальних записок старости групи та викладачів.

Суд встановив факт порушення права позивача на отримання вищої освіти дер-

жавною українською мовою і вважає за необхідне здійснювати навчання Мельничука С. А. відповідно до чинного законодавства — українською мовою.

Щодо відшкодування моральної шкоди у розмірі 20 тис. грн, то “враховуючи вимоги розумності і справедливості” (так зазначено у документі) суд постановив виплатити мені одну тисячу гривень.

— **Чи задовольнило Вас таке рішення суду?**

— Зовсім ні. Бо не можна читати лекції і проводити практичні заняття спеціально для одного студента. Та якби такі умови й створили, то це суперечить статті 24 Конституції України, де йдеться про рівність усіх громадян держави у своїх правах і свободах.

Той факт, що чинне законодавство стосовно державної мови викладаючи постійно порушували, підтверджують свідчення у суді викладачів. Зокрема, К. Філімоненко зазначив, що з 40 викладачів лише два на факультеті електротехніки читають лекції українською.

У ст. 8 Європейської Хартії регіональних мов або мов меншин зазначається: “...надання університетської або іншої вищої освіти регіональними мовами або мовами меншин не повинно зашкоджувати вивченню офіційних мов держави”. Я надав суду такі документи: на 2006 рік у СЧУ ім. В. Даля зроблено передплату на 134 періодичні видання на загальну суму 20256,47 грн. Майже

всі ці кошти витрачено на російськомовну періодику. Таким чином, створено привілей для навчання, підготовки курсових і дипломних робіт саме російською мовою. Я подав до суду всі необхідні фінансово-платіжні документи оплати періодичних видань.

А щодо однієї тисячі гривень відшкодування, то це глузування з мене, адже впродовж майже двох років я витрачав свої матеріальні ресурси, духовну енергію, час і здоров'я не лише на подолання зухвалої брехні, захист своєї людської честі і громадянської гідності, а й відстоювання конституційних прав кожного українця. Вважаю, що таке рішення суду — це ідеологічна демонстрація того, що в державі панує олігархічно-кланова система. Мовляв, нічого рядовим громадянам навіть думати про судову тяганину з представниками влади.

На підставі цього, посилаючись на ст. 56 Конституції України, я збільшив розмір відшкодування мені моральної шкоди до 20 тис. грн і вважаю, що ця сума не суперечить вимогам розумності й справедливості.

— **Пане Сергію, а що далі?**

— У своїй скарзі до Апеляційного суду Луганської області я просив скасувати вищезгадану постанову Жовтневого районного суду м. Луганська і винести нову ухвалу, в якій визнати порядок навчання російською мовою в СЧУ ім. В. Даля неправомірним загалом, а не стосовно мене особисто, зобов'язати реорганізувати навчання у закладі відповідно до чинного законодавства і стягнути на мою користь не тисячу, а 20 тис. грн.

— **Як видно з Вашої електронної пошти, Вас підтримує світова спільнота.**

— Хоч як це прикро, а ми живемо не в правовій державі. Про це свідчить той факт, що проти мене було сфабриковано кримінальну справу. Один із депутатів міськради від ПР після запису телепередачі вдарив мене, а свідки потім сказали, що це я його побив. Таким чином, луганські “правоохоронці” і судді прагнули кинути мене за ґрати і навісити на мене ярлик злочинця. Але завдяки Богу і тим юристам, які ще не зрадили правди й совісті, я вийшов на волю і продовжую боротьбу за утвердження державності української мови, за право кожного українця навчатися державною мовою, а отже, — повноцінно жити і працювати на рідній землі. Хто забере в мене це право, дане Богом?

— **Хочеться побажати Вам стійкості духу, доброго здоров'я і перемоги. І висловити впевненість, що з кожним тижнем, місяцем, роком кількість тих, хто прозрів, пізнав своє родове коріння, усвідомив свою місію на землі, збільшуватиметься. І лише таким чином Україна стане українською.**

— Дякую газеті за увагу і підтримку. Слава Україні! Разом — переможемо!

Розмову вела
Ніна ГНАТЮК

До пана Сергія Мельничука
м. Луганськ, Україна

Дорогий Молодий Друже!

Ми, група українських патріотів при нашій Церкві, люди старшого віку, змушені були прожити наші літа далеко від Рідної Землі, однак не забуваємо її ніколи. Турбуємося її долею та не менше і долею її мови!

Тому й сприйняли ми з великою радістю вістку про Ваш відважний виступ. Про нього гомонить уся наша закордонна преса, і всі подивляються Вашу відвагу та послідовність у змаганні за справу, яка повинна бути дорога й невідчужима кожному українцеві. І то саме на окраїнах нашої Батьківщини, у самому осередку наступу північного ворога!

Кажуть: “Один у полі не воїн”, а ось Ви, молодий Українець, показуєте, що може бути й інакше! Щиро й гаряче вітаємо Вас і підтримуємо Ваш почин, співчуваємо Вашій жертві, навіть жертві Вашого здоров'я — для цілого народу, для нас усіх, де ми не жили б!

Будьте певні, що Ви завжди в наших серцях та молитвах, і віримо, що Ваша ідея пошириться живо й далеко та розбудить сонних Ваших братів до нового Майдану! Вже й чуємо про подібну акцію молодих і духом живих людей далеко від Вас, у Києві. І віримо, що вона обійме швидко всю країну та змусить зап-

ВИ ГІДНІ НАШОГО ЗАХОПЛЕННЯ

роданців прислухатися до голосу й волі народу. Тож дай нам, Боже!

У пошані до Вас та з бажаннями успіхів група українських патріотів у місті Лондоні, Канада

о. Зиновій ДІДУХ, священик;
Леся ХРАПЛИВА-ЩУР; **Михайло САВЧУК**; **Михайло ФЕДІВ**; **Анна РОМАНЮК**; **Марія КИРАЩУК**; **Роман ВОДВУД**; **Василь НАЛІВАЙКО**

Шановний пане Мельничук!

Тебе вітає Євген Кулеба, українець із Сербії. Дякую за матеріали у Твоїх справах. Вибач, що кажу “Ти”, бо очевидно, що роками Ти набагато молодший за мене. Мені ось уже 60 літ. Належу до третього покоління українців, переселених на простори Балканів. Багато значніше те, що 2006 року сповнилося 40 років моєї боротьби за права українців у діаспорі. Вибач на мою недосконалу українську мову. У Сербії донедавна не було українських шкіл, жодного уроку української мови в школі у мене немає. Я самоук. Зараз займаю посади директора та головного і відповідального редактора україномовної інформативної газети в Сербії “Рідне слово”. Я і ре-

дактор україномовної передачі “Час” на місцевому радіо.

Твоєю справою мене зацікавило звернення Світового Конґресу Українців до прокурора Луганщини. Я попросив пані Марту про можливість зв'язатися з Тобою. І ось так сталося, що пані Марта по електронці 13 січня передала до мене “куп” Твоїх статей та звернень у Твоїх справах. Того ж дня я одержав від Тебе матеріали.

Відтоді ж по місцевому Радіо Кула я зачитав Твою статтю “Бути чи не бути!?” з таким вступним словом:

“Ви слухаєте передачу “Час” із студії Радіо Кула. Несподівано до нашої редакції дійшла купа матеріалів про дуже неприємну подію у Луганській області в Україні. Якби це сталося у будь-якій країні світу та хоч і в такій, яка себе вважає з демократичним урядом, як наприклад Сербія, таке питання би не викликало більших сенсацій. Але це, шановні слухачі, сталося в Україні, де люди на страждає тому, що хоче навчатися у вищих навчальних закладах українською мовою”. І далі було зачитано статтю “Бути чи не бути?”

Я солідаризуюся з Тобою, палко підтримую Твої легітимні вимоги. Не можна дозволити і далі “плюндрувати нашу Україну” (Шевченко),

коли вже вона після багатовікового рабства стала незалежною з усією атрибутикою, в тому числі й державною мовою — українською!

Постараюся в рамках своїх можливостей підняти голос проти таких дій, що діються зокрема у Східній Україні. Ця тема займає значне місце на сторінках “Рідного слова”.

Два роки тому я побував на Луганщині у складі однієї сербської делегації як представник “сербських українців”. Про п'ятиденний свій побут на Луганщині маю що розповісти. Правда, нас дуже сердечно приймали у всіх осередках візиту. Лише жаль було, що єдина особа на Луганщині, яка офіційно виступала українською мовою, був Євген Кулеба із Сербії... Чи не абсурд?

З найщирішим побажанням успіхів і добра

Євген КУЛЕБА,
Сербія

Тримайся, Сергію! Я — поляк і живу у Польщі, у Вроцлаві.

Отримую через інтернет пошту з Канади від Мирослави Олексюк, і таким чином довідався про твої проблеми.

Я народився в Галичині, на Тернопільщині. У Польщу переїхав 1957 року. Моя родина — польсько-українська. Вона не допускала польсько-українських чвар.

Ми мирно жили з сусідами, люди одружувалися між собою з любові, а не за національністю.

Переїхавши до Польщі, я почав учити нашу (польську) історію, а раніше вчив історію Росії. Я пізнав, як поляки були зрусіфіковані, перебуваючи під царським ігом. Тепер я цікавлюся подіями в Україні.

Чому ж нам не жити в згоді й мирі і пишатися нашими культурами?

Це нас усіх збагачує. Я використую багатство трьох культур: польської, української і російської, бо ці мови знаю добре. Але найближчою для мене завжди буде моя рідна, польська.

Я бажаю Українцям усього доброго, і щоб Вам усім щастило.

Тобі бажаю добитися своїх прав для себе і для свого народу.

Тадеуш КРАВЧУК
із Вроцлава

Сер, Ви гідні мого захоплення як борець за основні права людини в Україні. Бог обдарує Вас здоров'ям у Вашій наполегливості, боротьбі за свої права.

Шанобливо

Вільям В.,
Бостон, США



Антон ДУШЕЙКО,
кандидат біологічних наук

Яку державу будувати в тре-
тьому тисячолітті, на яких заса-
дах, якою має бути Конституція,
зовнішня і внутрішня політика?
Депутати сперечаються, дебату-
ють, але відповіді не знаходять.
Причина такої неспроможності в
їхній світоглядній обмеженості,
духовній спустошеності й амо-
ральності. Якщо немає правди і
ніхто її не шукає, то компроміси не
додадуть розуму й мудрості, й
проблеми залишаться нерозв’я-
заними.

Що таке світогляд і яка його
роль у державному будівництві?
Світогляд — це бачення, розумін-
ня й осмислення динаміки світу,
його відображення у свідомості
людини. Народ, держава, людина
живуть так, як вони мислять, нас-
ільки їхнє мислення адекватне
світовому процесу. Політика дер-
жави пов’язана зі світоглядом: як-
що наші уявлення про світ хибні,
спотворені, то такою буде наша
політика і наше життя. Ясний на-
ціональний світогляд є суттю “на-
ціональної державницької ідеоло-
гії” (О. Шокало), без якої немож-
ливо створити національний дер-
жавний лад.

Добре, що держава, побудо-
вана на засадах атеїзму, розвали-
лась, бо інакше й бути не могло.
Але 70 років духовного спотво-
рення не минули безслідно, й ми
знову зіткнулись із новими труд-
нощами — ніяк не можемо побу-
дувати нову державу. Було пога-
но, а стало ще гірше.

Відкинувши марксистське ма-
рення й засудивши його ідеоло-
гію, ми залишилися ні з чим. Наша
гуманітарна наука, наша інтелек-
туальна еліта чомусь не думала і
не думає над тим, чим, яким вчен-
ням керуватися нашим президен-
там, прем’єрам, парламентарям,
міністрам і всьому народу у роз-
в’язанні глобальних регіональних
та індивідуальних проблем тре-
тього тисячоліття.

Після розпаду СРСР наші ідео-
логи-комуністи поспішили заяви-
ти, що нам не потрібний націо-
нальний світогляд, мовляв, у ко-
жного є свій, не треба нам і націо-
нальної ідеології, ми ситі партій-
ною. Все це так, але чому ж тоді у
нас немає отого шевченківського
“єдиномислія”, згоди між партія-
ми, між гілками влади і між люди-
ми, без якої неможливо побудува-
ти державу, бо ми не розуміємо
одне одного — всі говорять і ніхто
нікого не чує, в країні панує хаос,
як у біблійній притчі про будівни-
цтво Вавилонської вежі.

Наука промовчала, і ось що ми
маємо: замість демократії — ав-
тократію з корупцією на додачу;
замість волі — анархію і свавілля;
замість приватизації — “прихва-
тизацію”, пограбування, на чому
повиросли українські олігархи;
замість всеосяжного високого по-
чуття любові — технічний секс; за-
мість добробуту — крайнє зубо-
жіння.

Гуманітарний сектор НАНУ не
працює на національну державу. У
нас розплодилось дуже багато
академіків за званнями й дуже ма-
ло їх за знаннями. Керівництво
Академії весь час скаржиться, що
мало грошей держава виділяє на
науку. Та причина не тільки в гро-
шах. Розвиток суспільних наук не
потребує масштабного фінансу-
вання, бо тут не потрібні ні реакто-
ри, ні циклотрони, ні дороге об-
ладнання — тут потрібні ідеї, а їх
за гроші не купиш.

Хоч як це дивно, але НАНУ пе-
ретворилась на гальмо розвитку
гуманітарної науки. Нові ідеї (як-
що вони виходять не з Академії і

ЯКІ ЗМІНИ НАМ ПОТРІБНІ?

не від академіків), оголошують
ледь не божевільними і не дають
їм ходу. Молоді перспективні вче-
ні тікають з України ще й тому, що
в НАНУ їм не створюють умов для
творчої праці, вони не можуть ре-
алізувати свої ідеї.

Якщо невігластво — благо, то
марно бути мудрецем. Про низь-
кий рівень організації науки свід-
чить наша технологічна відсталість
— НАНУ не дала світові жодного
лауреата Нобелівської премії.

Історія вчить, що коли політи-
ка не опирається на науку або ке-
рується лженаукою, то вона неми-
нуче стає волюнтаристичною, а
точніше — авантюристичною.

А чим є нинішні партії? Чи
можна їх назвати передовими за-
гонами... електорату?

Нинішні партії безідейні, без-
принципні, безпрограмні. Вони
пропонують народові вибирати:
або соціалізм, або комунізм, або
олігархізм. Народ це не влаш-
товує, тому він змушений орієнту-
ватися на харизматичність партій-
них лідерів, які через свою світог-
лядну обмеженість хоч і намага-
ються, але не можуть виправдати
довіру народу.

Запозичені переважно з Захо-
ду ідеї, яким уже понад 100 років і
які вже давно вичерпали свій ре-
сурс, в Україні не приживаються,
вони не надихають, не захоплю-
ють, не запалюють, не викликають
ентузіазму — не та епоха і не той
час. Це костюм з чужого плеча,
який уже давно вийшов з моди.

Соціалісти пропонують сис-
темну реформу, змінити прези-
дентсько-парламентську респуб-
ліку на парламентсько-презид-
ентську, а комуністи йдуть ще
далі — хочуть ліквідувати інститут
президентства.

Що це нам дасть? Треба міня-
ти не політичну систему, а людей у
системі.

Експерти, аналітики погово-
рюють про зміну обличчя ВР, що
було б добре замінити стару полі-
тичну еліту, яка повністю ском-
прометувала себе, на нову — мо-
лоду. Але проблема в тому, де
взяти нових молодих політиків,
які були б високоморальними, висо-
коідейними, високоосвіченими,
мали б перед собою чітко окрес-
лену мету і які віддано служили б
народові й державі. На марксист-
ському ґрунті такі кадри не рос-

туть, а іншого в нас немає. Нам з
моменту проголошення незалеж-
ності насамперед треба було ре-
формувати освіту, зміст навчання
і виховання, але ми цього не зро-
били. Було багато постанов, док-
трин, але зміст освіти залишився
незмінним — матеріалістичним.
Побутує думка, що система осві-
ти, яка існувала, — добра, що її
тільки треба розвинути, підкоре-
гувати, “привести у відповідність”
до потреб ХХІ століття.

Яка ж вона добра, якщо дер-
жава розвалилася? Весь партій-
но-бюрократичний апарат тієї
держави, та й сьогоднішні наші
керівники вчилися й виховувалися
у тій системі освіти, і народ ними
не задоволений.

Нам треба радикально змінити
зміст, стратегію й напрям освіти,
бо те, що було в державі, призвело
до духовного й морального зубо-
жіння, економічної й технологічної
відсталості, політичного волюнтаризму
й розпаду держави, а сьо-
годні ми з тих же причин не може-
мо побудувати нову державу.

Зміст освіти потребує ради-
кальної реформи на засадах на-
ціонального світогляду та ідеоло-
гії. Українська освіта повинна роз-
вивати традицію справді великих,
мудрих і славетних педагогів, та-
ких як Я. А. Коменський, К. Ушин-
ський, Г. Ващенко і певною мірою
А. Макаренка та В. Сухомлин-
ський. Зміст традиційної педагогі-
ки такий: Бог—природа—людина—
суспільство—держава. “Ук-
раїна і Бог!” — девіз Г. Ващенка. У
сфері освіти ми не туди йдемо, не
в той бік рухаємось, викидаємо
десять мільярдів гривень на ос-
віту й нівечимо дитячі душі.

Прогрес України у третьому
тисячолітті визначатиме рівень її
духовності. Економічні, політичні,
соціальні проблеми загострились
і загострюються тому, що в нас
низький рівень свідомості, освіче-
ності, моральності. У нас є по-су-
часному мислячі педагоги, але їх-
ні ідеї гасить АПН — вона не дає їм
ходу. Всі наші підручники, посіб-
ники написано в дусі марксист-
сько-ленінського матеріалістич-
ного світогляду.

А тим часом соціально-полі-
тична напруга в Україні досягла
критичного рівня. Що робити?

Президент призначив поза-
чергові вибори. А чи змінять вони

політичну ситуацію в Україні?
Більшість депутатів виступає про-
ти цього рішення, вважаючи його
неконституційним. Але чи можна
конституційним шляхом у межах
правового поля, як на цьому напо-
лягають противники виборів, вий-
ти з глибокої політичної кризи, як-
що Конституція і Конституційний
Суд недієздатні, закони не працю-
ють, країна потопає в корупції,
бездуховності, аморальності, в
ній панує безладдя й безвладдя.

Дострокові вибори повинні
стати поворотним пунктом у сві-
домості українців і новітній історії
України.

Головне — щоб у парламент
знову не прийшли політики зі
спотвореним світоглядом, з мі-
щанською загребущою психологі-
єю, для яких поняття моралі не іс-
нує, які не бачать перед собою ні
народу, ні держави, а тільки — се-
бе в державі.

Нашу Конституцію написано
безвірниками в дусі печерного
матеріалізму, класти її поряд із
Біблією й присягати на ній — це
блудництво.

Чого варта стаття 3, яка пре-
дбачає “...право людини вільно
і незалежно визначати ставлення
до релігії, відкрито виражати й
вільно поширювати свої релігійні
або атеїстичні переконання; не
допускається встановлення обо-
в’язкових переконань і світогляду,
будь-якого примусу при визна-
ченні громадянами своїх світог-
лядних переконань”. Атеїзм — це
найбільше зло, більше, ніж фа-
шизм і більшовизм разом узяті.
Саме він привів людство до боже-
вілля, і врятувати його може тіль-
ки всесвітня моральна революція,
першою іскрою якої став Пома-
ранчевий Майдан, тому до нього і
була прикута увага всього світу.
Це було природне явище, божес-
твенне знамення.

Конституція держави третього
тисячоліття повинна стати кон-
кретним виразом і практичним
втіленням світогляду та ідеології
сучасної доби. Писатиме її весь
український народ, звичайно ж, за
участю прогресивно мислячих
учених, філософів, педагогів, бо-
гословів, юристів. Тільки народ
здатний витворити таку Конститу-
цію, яку ніхто й ніколи не посмів би
порушувати.

Конституція — це договір гро-
мадян із Творцем, і присяга Пре-
зидента на вірність Конституції
означає й присягу народові, що
всі ми виконуватимемо волю
Творця, житимемо за його зако-
нами.

Сильна держава — це мораль-
но бездоганна держава.



Фото О. Литвиненка

«ЦІ ВИБОРИ НАМ НЕ ПОТРІБНІ» — ЗАЯВЛЯЄ ЛІДЕР РЕГІОНАЛІВ

Галина САБУРОВА

Про це буквально дослівно
заявив Прем’єр-міністр України
Віктор Янукович на зустрічі з ви-
борцями. Це — чи не єдина прав-
да в месиджах глави уряду. Пев-
но, мало хто в країні сумнівається
(крім зазомбованих нею), що
Партії регіонів та її лідеру ці вибо-
ри справді не потрібні. Бо вони,
сердешні, ще не все, що є в Укра-
їні, встигли нахабно приватизу-
вати. Надто недовго, на їхню
думку, були при владі.

Але вибори конче потрібні
нам. Бо ще трохи такого безладу,
такої безсоромної нахабної брех-
ні, такого “успішного” правління
— і в Україні може настати ко-
лапс. До речі, перші його ознаки,
на побутовому рівні, помітні вже
сьогодні. Тим, хто в цьому сумні-
вається, раджу зйти на базар і
переконатися, що у вересні, коли
багато овочів і фруктів, і ціни на
них зазвичай найнижчі, зараз во-
ни, навпаки, на 25—30 відсотків
“підскачили” всього за тиждень!

І не розповідайте нам, що ви-
бори “з’їдять” кошти, які можна
витратити на розв’язання соці-
альних програм. Як ви збирає-
тесь і “поспішаєте” розв’язувати
їх, ми вже мали змогу перекона-
тися й переконались, і на вашо-
му ціннічно-нахабному “роз-
в’язанні” проблем чорнобильців
та ліквідаторів, а також інших
пільгових категорій. Не кажучи
вже про виконання законів на
підтримку української мови та
української книжки.

На цій зустрічі пан Прем’єр
заявив приблизно таке: програ-
ма БЮТ, мовляв, — лише перед-
виборні лозунги, які після виборів
ця політична сила зовсім не зби-
рається виконувати. Є симпа-
тик, а тим паче не відданий адво-
кат БЮТ. Його програма й дії —
тема окремої розмови. У шанов-
ного (правда, не всіма) Прем’єра
хотілося б запитати: звідки в ньо-
го такі відомості? Невже сама
Юлія Володимирівна поділилась
своїми потаємними планами?

Психологи стверджують, що
людині властиво судити про ін-
ших так, як би вона сама пове-
лась у схожій ситуації. То може,
виходячи з цієї особливості
людської натури, ми несподіва-
но отримали ще одне одкровен-
ня пана Прем’єра? Виходить,
що він сам сприймає свої обі-
цянки (занадто щедрі як на ме-
не) лише як передвиборні гасла,
які не збирається виконувати?

А про те, що це останній та
найіршучіший бій Януковича,
свідчить хоча б кількість зовніш-
ньої реклами (між іншим, абсо-
лютно недолугої, як, до слова, і
всі дії нинішнього “коаліційного”
уряду). Та й постійна докучлива,
гучна (і така ж недолуга!) рекла-
ма на радіо й телебаченні — теж
не безплатна.

Отож зрозуміло: пан або про-
пав.

Тож шановні співвітчизники!
30 вересня ви не просто прого-
лосуете за ту чи іншу партію. Ви
оберете, може, і на століття впе-
ред, для себе та своїх дітей раб-
ство чи свободу. А тому добре
подумайте, за кого віддати свій
вирішальний голос. І хай завжди
живе Свобода!

Євген БУКЕТ

Поважні люди бігають берегом водосховища і кидаються яйцями... Намагаються пролізти крізь “отруйне павутиння”... Ходять на лижах по асфальту із заплющеними очима.

Це зовсім не божевільня! Це Друга українська школа лідерів громадських організацій, яка відбулась у передмісті Варшави Яхранці. Школу організували Асоціація “Школа лідерів” (Польща) та громадська організація “Європейський діалог” (Україна) за програмою “Польська допомога” (www.polskaroport.gov.pl) Міністерства закордонних справ Республіки Польща.

Неординарна програма і підхід тренерів до навчання створили атмосферу командної взаємодії між 45 учасниками — лідерами різноманітних громадських організацій з різних регіонів України.

За сім днів навчання учасники встигли презентувати свої організації та їхню діяльність, обмінюючись досвідом, розширити обсяг знань. Інтерактивні тренінги розвивали навички, які знадобляться лідеру в повсякденній роботі: співпраця та прийняття рішень у команді, розподілення групових ролей, розв’язання конфліктів, комунікативні техніки. Вправи, які на початку видавалися несерйозними дитячими забавками, виявилися досить ефективним методом налаштування на співпрацю. Наприклад, завдання команди пройти певну відстань за допомогою двох дощок та мотузки з зав’язаними очима — це гарна модель організувати до співпраці людей з різним світосприйняттям і особистими пріоритетами.

“Мені дуже сподобалась зустріч з креативними людьми, що роблять корисні справи в своїх громадах: їхня енергія, усмішки, завзятість, — ділиться враженнями учасник школи Юрій Ткачук, зв’язковий 33-го куреня УПУ ім. Уласа Самчука з Рівного. — Деяким учасникам довелося пройти значну відстань, аби знайти своїх однодумців. Також цікавим був досвід польських колег, який показує, що за маленькі “пенсьонзи” можна робити великі справи”.

“Я вражена і самою школою зокрема, і ставленням поляків до третього сектору загалом, — зазначає голова Луганського обласного відділення Асоціації гайдів України Альона Морозова. — Про деякі засади діяльності неурядових організацій дізналася вперше. Упевнена, що спільно з новими знайомими зможемо зробити в нашій країні дуже багато корисних справ”.

“Ти можеш бути чиймись очима”, “Ти можеш бути чиймись ногами” — плакати з закликами допомогти людям з особливими потребами знаходять щирі відгуки у серцях мільйонів поляків. “Ці люди справді не отримують за свою роботу ніяких грошей. Допомогати іншим для них — це цінність сама в собі, — так



ДІЄМО РАЗОМ: ПРИЄДНУЙСЯ!

каже про життєву філософію польських волонтерів Ірина Матієнко, координатор Школи лідерів, українка, що навчається і живе у Варшаві вже кілька років і має досвід волонтерської роботи.

Під час перебування в Польщі українським лідерам неурядових організацій було що запозичити у сусідів. Скажімо, унікальна як для українського досвіду цифра — 6 мільйонів 600 тисяч волонтерів працюють у Польщі абсолютно безкоштовно! Допомогають самотнім, немічним та людям з особливими потребами.

Іншим корисним досвідом, якого набула українська делегація під час візитів до різноманітних державних та неурядових організацій Варшави, стало знайомство з програмою “Народжувати по-людськи”, що просуває європейські підходи до якості медичного обслуговування.

Жінка має народжувати дитину в комфортних умовах — так можна стисло передати суть програми. Ідеться не лише про догляд за породіллями, а й про психологічний стан, у якому народжує жінка.

Перша громадська акція, що привернула увагу до стосунків “лікар—пацієнтка”, пройшла у Польщі 1994 року. Тоді в одному з найавторитетніших національних видань — “Газета виборча” було надруковано анкету, в якій пропонували жінкам, що мали досвід пологів, оцінити медичні заклади з допомогою двох позначок: ті лікарні, де довагітних ставилися приязно, позначити сердечком (чим комфортніше жінка

почувалася — тим більше сердечок); а додаткові послуги (наприклад, можливість родичів бути присутніми під час пологів) — відзначити зірочками. Акція мала величезний резонанс. Надійшло 40 тисяч відгуків читачів газети з оцінкою лікарень, де народжують жінки. Зібравши всі дані, газета видала довідник, з якого кожен зміг довідатися про рейтинг найбільш і найменш толерантних до пацієнток лікарень. Під тиском громадської думки почалися зміни в одній із найбільш консервативних галузей. Акція не була разова. Моніторинг медичних закладів, що обслуговують породіль, газета проводила і торік. І хоча досі у Польщі, як і в нас в Україні, пацієнти ще не завжди відчують повну захищеність своїх прав, тут є потужні громадські організації, які ведуть постійний громадський контроль.

Багато польських організацій декларує незалежність від політичної влади як справжню цінність. Наприклад, громадські активісти “Центру доступу до публічної інформації” кажуть, що готові відмовитися від фінансування, яке виділяють державні інституції, щоб мати можливість повною мірою контролювати роботу польського уряду та органів місцевого самоврядування.

Цікавими для української делегації були зустрічі з представниками місцевої влади. Українські активісти ознайомилися з роботою органів місцевого самоврядування двох районів Варшави — Прага Полудне та Воля. Цікаво, що в обох цих районах солідні керівні посади займають недавні випускники Школи лідерів. І в обох районних виконавчих структурах одним із пріоритетів є співпраця з неурядовими організаціями та прозорість влади.

“Чи справді ми за кордоном?” — ця думка мимоволі виникла в багатьох представників українських НУО. Адже під час спілкування зі своїми польськими колегами розуміли одне одного з півслова навіть ті, хто доти ніколи не чув польської. Така атмосфера панувала завдяки відкритості та доброзичливості поляків.

Щоб уявити зміни у свідомості громадян сусідньої країни, які відбулися за останні роки, достатньо було почути слова одного з наших співрозмовників: люди пройшли шлях від “хтось це має зробити за мене” до “я маю це зробити”.

Вірю, що досвід, набутий під час навчання у Другій українській школі лідерів, допомагатиме їм випускникам крок за кроком змінювати ситуацію і в Україні. Адже такі програми в Польщі обов’язкові для керівників органів місцевого самоврядування, журналістів, керівників державних і громадських організацій, а також усіх тих, хто прагне бути лідером у суспільстві. А детальніше про людей, кому вдалося пройти загальноукраїнський відбір і потрапити до Школи лідерів, можна прочитати в Інтернеті: www.shkola-liderov.livejournal.com.

ДЕНЬ «ПРОСВІТИ» У ДЕРМАНІ

Микола ФЕДОРИШИН,
голова Правління РОО ВУТ “Просвіта” ім. Т. Шевченка

Напередодні святкування 90-річчя створення “Просвіти” на Рівненщині, яке відбудеться у грудні 2007 р., правління обласного об’єднання проводить Дні “Просвіти” в культурно-історичних місцях області. Урочистості розпочалися в Дермані Здолбунівського району, славному на весь світ культурному центрі.

День “Просвіти” в Дермані розпочали із презентації продукції Всеукраїнського товариства та обласного осередку для вчителів української мови і літератури, історії, музики.

Продукція ВУТ “Просвіта” імені Т. Шевченка — комплекти плакатів, мультимедійних дисків, CD-дисків із записами етномузики всіх історичних земель України, окремих видань дитячої, юнацької художньої літератури, наукових монографій. Продукція обласного об’єднання — 16 видань з історії та краєзнавства.

16 вересня у Дермані відзначили День “Просвіти”. Сюди прибули вчителі шкіл Здолбунівського району. Село Дермань — культурно-історичний центр краю. Відомий письменник Улас Самчук, який народився у цьому селі, назвав його “волинськими Афінами”. Тут збереглися цікаві пам’ятки культурної спадщини: монастир-фортеця IV ст., будівля колишнього духовного училища, стара кам’яна сільська архітектура, музеї письменників Уласа Самчука та Бориса Тена, Батієве джерело з цілющою водою, екохутір відомого майстра соломоплетіння Миколи Огородніка тощо.

За словами учасників Марії Якимчук з Кунина, Тамари Ткач зі Здолбунова, Світлани Васьон з Новомильська, презентація дуже цікава та успішна.

Після презентації відбувся традиційний “Дерманський світильник”, на який завітали літератори краю та гості з Луцька і Кременця. Цьогорічну обласну літературну премію Світочів отримав рівненський письменник Сергій Гуля.

У заходах узяла участь голова Здолбунівської райдержадміністрації Світлана Ніколіна та керівники районних управлінь освіти і культури. Обласні державні мужі подібні заходи, на жаль, не відвідують.

МОЛОДЬ ХЕРСОНЩИНИ: ПЕРШІ КРОКИ

Олег ОЛЕКСЮК,
м. Херсон

Юнаки та дівчата Херсонської області нині можуть порадіти, бо їхні інтереси в медіапросторі вже є кому захищати. Газета “Молодь Херсонщини” розпочинає торувати тернистий шлях подолання інформаційної та освітньо-просвітницької кризи в молодіжному середовищі Таврії. Засновники газети — Херсонський обласний осередок Всеукраїнської молодіжної громадської організації “Молода Просвіта” та Цюрупинська районна організація Суспільної Служби України — впевнені, що, об’єднавши зусилля з усіма небайдужими громадськими організаціями та органами влади заради майбутнього нашої нації — молодих громадян України, — кожний із нас почуватиметься впевненіше на рідній землі. Перше число уже потрапило до бібліотек області та шкіл і вищих навчальних закладів освіти півдня України. Газета виходить за результатами конкурсу молодіжних проєктів управління у справах сім’ї, молоді та спорту облдержадміністрації. Чекаємо на творчих і небайдужих партнерів.

УКРАЇНЬСЬКА ГІМНАЗІЯ У ФЕОДОСІЇ

Віктор ХОМЕНКО,
Крим

Тепер у Криму шкіл з українською мовою навчання стало вісім. Феодосійська загальноосвітня школа № 17 після наполегливих прохань батьків учнів першою в місті отримала статус школи-гімназії з українською мовою навчання. Хоч зміна статусу не означає кардинальних змін у навчальному процесі. Школярів, які торік навчалися російською мовою, на навчання українською не переведуть. У школі набрано перший український клас, однак охочих навчатися державною мовою дуже багато і їхня кількість щороку збільшується.

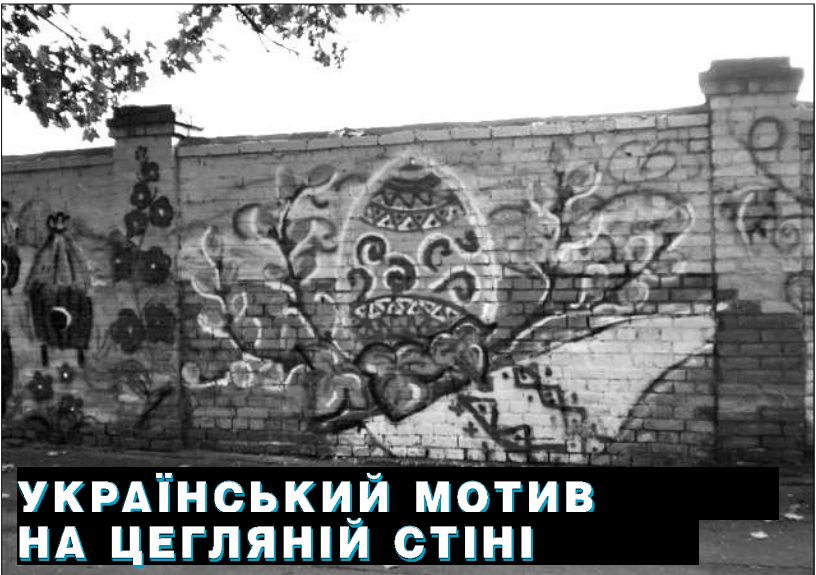
ПРЕМІЇ ІМЕНІ ГРИГОРІЯ ВАЩЕНКА ВРУЧЕНО У ЗНАМ’ЯНЦІ

Активісти місцевої “Просвіти” зніціювали заснування у своєму місті й районі педагогічної премії імені Григорія Ващенко. Підготували відповідне положення, згідно з яким премією нагороджують педагогів за успіхи у національно-патріотичному вихованні молоді. Звернулися до місцевих підприємців та політичних партій, і ті надали відповідні кошти. Розмір премії не поступається обласним преміям, які виплачують з бюджету.

Під час цьогорічних серпневих Знам’янської районної і міської вчительських конференцій премії переможцям вручили голови міської та районної організацій ВУТ “Просвіта” Анатолій Голіков та Олександр Голінько.

Вл. інф.

ФОТОПОГЛЯД



УКРАЇНСЬКИЙ МОТИВ НА ЦЕГЛЯНІЙ СТІНІ

Дуже гарний подарунок зробив 15-річний Народний дім “Просвіти” до 576-річчя міста Хмельницького. Це чудовий розпис “Український мотив” на цегляній стіні, що відділяє стадіон від вул. Пилипчука, 49 і 51. Розпис виконав учнівський колектив навчально-тренувального центру вищого професійного

училища зі спеціальності “Дизайн” (керівник Оксана Мергут) за участю студентів Гуманітарно-педагогічної академії. Правління Хмельницького міського товариства “Просвіта” сподівається, що, за прикладом Народного дому, такі розписи прикрасять й інші стіни, яких чимало в нашому обласному центрі.